

PEDAGÓGUSOK LAPJA

LXVI ÉVFOLYAM
A PEDAGÓGUSOK SZAKSZERVEZETE HÍRLAPJA ÉS HÍRLEVELE
2010. MÁRCIUS 10.
ALAPÍTVÁ: 1945-BEN

3.

ÖNTSÜNK TISZTA VIZET A POHÁRBA!

A PSZ XIX. Kongresszusa után azt gondoltam, hogy a Pedagógusok Lapjában a PSZ elmúlt négyéves érdekképviselői tevékenységéről írok összefoglalót annak kapcsán, hogy a kormány elmúlt négyéves munkájáról is készült egy összegzés. Az élet azonban átírta a tervet. A PSZ XIX. Kongresszusa személyi kérdésben – dr. Pécsi Ágnes visszahívásáról – is döntött. A kongresszus után ez a téma, sajnos még mindig nagyobb hangsúlyt kapott, mint a MIT VÁRUNK AZ ÚJ KORMÁNYTÓL című anyag. Többek közt azért, mert – annak ellenére, hogy a visszahívást a PSZ mindvégig belügyeként kívánta kezelni – dr. Pécsi Ágnes már a kongresszus előtt, majd azt követően is a sajtóhoz fordult, ahol több valótlanságot állított. Így arra kényszerültem, hogy ezekre reagáljak.

Dr. Pécsi Ágnes a Magyar Nemzet 2010. február 17-i és 22-i számában azt állította: az ő „bűne” az, hogy aktívabb fellépést sürgetett a tanárok érdekeinek védelmében, a vezetés azonban nem hajlandó konfrontálódni az oktatási miniszterrel, (...) mert nem a tagok, hanem önös érdekeit nézi, a saját jólét biztosításához pedig elengedhetetlen, hogy az ember jó kapcsolatban legyen a mindenkori oktatási miniszterrel. „A PSZ vezetése nem szívelte a kormányzatnak a pedagógustársadalmat érintő intézkedéseivel szembeni, aktívabb kiállást sürgető megnyilatkozásait.”

Dr. Pécsi Ágnes állítása konkrétum nélküli általánosítás. Az elmúlt másfél évben a PSZ Országos Vezetőségi ülésein az alelnök asszony egyetlen írásos vagy szóbeli előterjesztést, konkrét javaslatot nem terjesztett az OV elé, amely bizonyítaná az „aktívabb kiállás” követelését. A közoktatás gondjai nem attól oldódnak meg, ha a szervezet folyamatosan konfrontálódik a miniszterrel. Ám ilyenre is volt példa, a PSZ például kivonult az előkészítetlen KÖPT- ülésről. Azt pedig az OV valamennyi tagja nevében visszautasítom, hogy saját jólétünk biztosítása és önös érdekeink miatt kívánnánk jó kapcsolatot ápolni a miniszterrel. A PSZ vezetői nem voltak, nincsenek és nem lesznek anyagi függőségi viszonyban a mindenkori miniszterrel. A civilizált és eredményes szakszervezeti tevékenység alapja az, hogy a szervezet korrekt munkakapcsolat kialakítására törekedjen a mindenkori oktatási miniszterrel.

„Dr. Pécsi Ágnes szerint egyetlen bűne, hogy fel akart lépni az oktatási dolgozókat sújtó kormányzati megszorítások ellen, az Országos Vezetés azonban nem hajlandó érdemi intézkedésre.”

Dr. Pécsi Ágnes állítása nem igaz, mert a PSZ 2008. november 29-re tüntetést szervezett a 13. havi bér megszüntetése miatt. Az OV 2009. szeptember 21-i ülésén pedig országos akciót hirdetett meg, melynek során október első hetében valamennyi megyeszékhelyen a PSZ területi szervezetei nagygyűléseket tartottak, és aláírásokat gyűjtöttek a betervezett költségvetés oktatási ágazatot sújtó megszorító tervezete ellen. Az akciók részben eredményesek voltak.

„Dr. Pécsi Ágnes szerint az ötvenes éveket idéző koncepciós perekre hasonlító módszerekkel távolították el tisztaságából, s ez példátlan a szakszervezeti mozgalom történetében.”

Dr. Pécsi Ágnes állítását visszautasítom. A PSZ XVIII. Kongresszusa dr. Pécsi Ágnest alelnökké választotta. Az elmúlt másfél év alatt azonban bebizonyosodott, hogy ezt a döntést meg kell változtatnia. Ehhez a kongresszusnak joga van. Nem koholt vádak, hanem tényszerűen bizonyított okok miatt vonta meg a küldöttek 83,4 százaléka a bizalmát dr. Pécsi Ágnestől.

Dr. Pécsi Ágnes azt állította, nem a pedagógusok, hanem olyan pártkatonák távolították el őt, akik szinte az összes szakszervezetben megkaparintották a hatalmat. A pártalkötelességi vádat egyébként többször megismételte, többek között a Kossuth Rádió március 6-i adásában: „Galló Istvánné egy MSZP-hez közel álló, MSZP-tag és kerületben meg mit tudom én, az MSZP-ben tevékenykedő vezető, az a tőle balrább álló másik vezetőt zárta ki.”

(Folytatás a 2. oldalon.)

A TARTALOMBÓL:

Mi történt a PSZ kongresszusán?3. oldal

Interjú Hiller Istvánnal az elmúlt négy évről.....4. oldal

PSZ-értékelés a közoktatás helyzetéről5. oldal

A parlamenti pártok oktatási programja6–9. oldal

Merre tovább, oktatáspolitiká?10. oldal

A tanítás nem lóverseny! ..11. oldal

A magyarok ötöde fogékony a szélsőjobb eszmékre.....13. oldal

Mitől félnek a diákok?14. oldal

Kitekintő15. oldal

Tízéves az Arany János Tehetséggondozó Program16. oldal

Alkotó pedagógusok18. oldal

Mit vár a PSZ az új kormánytól?20. oldal

**PL-útmutató:
Rendelet a létszámcsökkentéssel kapcsolatos pénzügyekről**

(Folytatás az 1. oldalról.)

Dr. Pécsi Ágnes valótlanúságot állított, mert a PSZ-ben nincsenek pártkatonák, én pedig soha nem voltam és nem is vagyok egyetlen pártnak sem a tagja. Dr. Pécsit pedig nem kizárta, hanem tisztségéből visszahívta a kongresszus.

Dr. Pécsi Ágnes azt állította: „A főbejárat kivételével leláncolták és lelakatolták a Fáklya Klubban a nagyterem összes ajtaját, ahol zárt ülésen váltottak le.”

Dr. Pécsi Ágnes állítása nem igaz. Nem volt leláncolva és lelakatolva a nagyterem egyetlen ajtaja sem, ezt a jelen lévő 172 küldött is igazolhatja. A PSZ Alapszabálya személyi kérdések tárgyalása esetén zárt ülést ír elő. Erről a kongresszus szavazott is, tehát a napirend tárgyalása az Alapszabály előírásának megfelelően történt.

„Nem engedték be a terembe Szöllősi Istvánt, a PSZ volt főtitkárát, Hende Istvánt, Csabalik Zsuzsát.”

Szöllősi Istvánné küldöttmandátumáról lemondott, Hende István és Csabalik Zsuzsa pedig nem kongresszusi küldött, így rájuk is vonatkozott az alapszabály előírása: zárt ülésen csak a küldöttek vehetnek részt.

Dr. Pécsi Ágnes a Kossuth Rádióban azt nyilatkozta: én a politikai becsületeknek tartoztam azzal, hogy akár mennyit ajánlottak fel, hogy mondjak le egészségügyi okokra hivatkozva, vagy az ásatásom miatt, nem mondtam le.

Dr. Pécsi Ágnes ezzel az állításával azt sugallta, mintha lemondásáért cserébe bárki bármit is ajánlott volna neki. Dr. Pécsi Ágnesnek a PSZ vezetői közül senki nem ajánlott fel semmit azért, hogy lemondjon. Az viszont tény, hogy 2009. június 29. óta több OV-tag is lemondásra szólította fel.

S végezetül még egy megjegyzés:

Dr. Pécsi Ágnes sajtóban megjelent nyilatkozatai valótlan képet festettek a PSZ-ről, ezzel szándékosan kárt okozott szervezetünknek. Mert nem igaz, hogy a szervezetben sztálinista diktatúra uralkodna, nem igaz, hogy pártkatonák ülnek a vezetőségben, és nem igaz, hogy a vezetőség tagjai a lehetőségekhez képest ne tennének meg mindent a kollégákért. Az viszont – Pécsi állításaival szemben – igaz, hogy a szervezetnek a szervezetért és a tagságért felelősen gondolkodó és cselekvő vezetősége van, akik tudják, hogy a szakszervezeti munka nem csak éhségstrájk, nem csak asztalhoz láncolás, szereplési vágy, de még csak nem is a bíróságon való „vádaskodás”. A PSZ vezetősége tudja, hogy az eredményes szakszervezeti munkához a tisztségviselők felkészültségén túl az értelmiségi szakszervezethez méltó, kulturált tárgyalási stílus, együttműködési készség kell. Mindez azonban nem zárja ki – ha szükséges – a legkeményebb nyomásgyakorlás eszközeinek igénybevételét sem.

Galló Istvánné PSZ-elnök

A PSZ márciusban várja a pártok oktatáspolitikusait

Négyévenként, a parlamenti választásokat megelőzően a Pedagógusok Szakszervezete mindig megfogalmazta elvárásait az új kormánnyal szemben. Szinte már hagyomány, hogy ezt követően meg is hívta a politikai pártok oktatási szakembereit, hogy tájékoztassák a szakszervezetet az elképzeléseikről. Idén szakszervezetünk március 29-én tartja a fórumot, ahol a párt-politikusok beszámolhatnak elképzeléseikről. A Pedagógusok Szakszervezete azonban nem ezek megismerése után, hanem még előtte megfogalmazta elvárásait. Ezeket a 20. oldalon olvashatják.

ALKOTÓ PEDAGÓGUSOK JELENTKEZÉSÉT VÁRJUK!

Megszületünk és meghalunk. Sorsunk az idő mélységeiben mély kútjának vizébe merül, amelynek felszíne csak addig vethet fodrot, amíg vannak, akik emlékeznek ránk. Ám élnek köztünk olyanok is, akik tollal, ecsettel – vagy ki tudja, milyen más szerszámmal – mielőtt végleg elmennének, még egy vonalat húznak az öröklét falába, így téve tanúbizonyságot arról, hogy köztünk élnek. Nem arra törekcsenek, hogy hivatásos művészekké váljanak, mert elhivatott képviselői pályájuknak. Olyan pedagógusok ők, akik a napi munkájuk után alkotnak, és akik az alkotás által kiteljesedve a tanítványaik számára is szebbé teszik a mindennapokat. A Pedagógusok Lapja szívesen bemutatja őket és alkotásaikat is. Kérjük, hogy műveiket, rövid önéletrajzukat a millei@pedagogusok.hu e-mail címre, vagy a Budapest 1417, Pf. 11 postacímre küldjék. A borítékra írják rá: „Alkotó pedagógusok”

Ebben a számunkban két nyugdíjas pedagógussal, **Fetés András**sal és **Vörös Ferenc**cel, illetve műveikkel ismerkedhetnek meg a 18. oldalon.

Az IBB szerint nem megoldás a kizárás

Az Iskola Biztonságáért Bizottság (IBB) aggodalommal követte azokat a megnyilatkozásokat, melyek a tizennyolc év alatti tanköteles tanulók – az iskolai problémák megoldását szolgáló eszközöként – iskolából való kizárása jogának visszaállítását követelik. A bizottság megítélése szerint ezek az elképzelések ellene hatnak a pedagógusok, szülők, diákok harmonikus együttműködésének, az iskolai konfliktusforrások csökkenésének, nem szolgálják az iskola biztonságát. A bizottság álláspontja szerint a nevelési-oktatási intézményeken belül megoldható pedagógiai jellegű kérdéseket nem szabadna a rövid távú aktuálpolitikai érdekeknek alárendelni.

Bologna-konferencia 47 ország oktatási miniszterével Budapesten és Bécsben

Magyarország és Ausztria a felsőoktatás képzési szerkezetét meghatározó bolognai folyamat eddigi eredményeiről és várható irányáról rendez közös tanácskozást március 11-én és 12-én Budapesten és Bécsben. A tanácskozás 47 ország oktatási miniszterének részvételével március 11-én a magyar fővárosban kezdődik. A résztvevők áttekintik az Európai Felsőoktatási Térség eddigi eredményeit és meghatározzák a következő évtized fejlődési irányát a bolognai folyamatban. A konferencia ráirányítja a nemzetközi figyelmet Magyarországra, ami segítheti a magyar felsőoktatás modernizációját, a bolognai reformok elmélyülését is.

PEDAGÓGUSOK LAPJA

A Pedagógusok Szakszervezetének hírlapja és hírlevele

Főszerkesztő: **Millei Iona**

Technikai szerkesztő: **Márfiné Bécsi Erika**

Szerkesztőség: 1068 Budapest, Városligeti fasor 10. Telefon/fax: 322-8464

Levélcím: 1417 Budapest, Postafiók 11

Kiadja: a Pedagógusok Szakszervezete Országos Irodája

1068 Budapest, Városligeti fasor 10. Központi telefon: 322-8452-től 56-ig

Felelős kiadó: **Galló Istvánné elnök**

Internet: www.pedagogusok.hu; E-mail: pedlap@pedagogusok.hu

Terjeszti: a Pedagógusok Szakszervezete. Évi előfizetési díj: 4100 Ft

Index: 26651 ISSN 0133-2260

MI TÖRTÉNT A PEDAGÓGUSOK SZAKSZERVEZETE XIX. KONGRESSZUSÁN?

A Pedagógusok Szakszervezetének legfőbb döntéshozó testülete február 20-án ülésezett. A kongresszus dr. Pécsi Ágnes alelnököt tisztségéből visszahívta, és határozatot fogadott el a következő kormánnyal szembeni elvárásokról. A PSZ elvárásait lapunk 20. oldalán olvashatják.

A Pedagógusok Szakszervezete (PSZ) legfőbb döntéshozó testülete, a XIX. Kongresszus 83,4 százalékos többséggel hívta vissza alelnöki tisztségéből dr. Pécsi Ágnest. A döntés előzménye az volt, hogy az alelnök a megválasztása óta eltelt közel másfél év alatt a PSZ Elnökségének, Etikai Bizottságának többszöri figyelmeztetése ellenére sem tartotta magára nézve kötelezőnek a szervezet országos testületeinek közösen kialakított álláspontját, a határozatok képviselését,

azok végrehajtását. Sőt saját érdekei és elgondolása által vezéreltetve nemegyszer azok ellen lépett fel. A PSZ elnökének döntéseit folyamatosan megkérdőjelezte, munkastílusával állandó feszültséget és konfliktust gerjesztett. A PSZ Alapszabályába ütköző magatartásával nemcsak a napi munkát lehetetlenítette el, de az érdekvédelmi szervezet hitelének aláásásával ártott a PSZ-nek is.

A Pedagógusok Szakszervezete leszögezi, a kongresszusi döntést semmilyen politikai szándék nem vezérelte, mint ahogy ezt dr. Pécsi Ágnes nyilatkozataiban sugallta. A leváltott alelnök már a kongresszust megelőzően a sajtóhoz fordult, és nyilatkozataiban azt állította, hogy nem ismert számára visszahívásának oka. Ez nem felelt meg a valóságnak. A kongresszusi döntést követően dr.

Pécsi Ágnes több médiumban is a valóságot elferdítő nyilatkozatot tett. Ezek egy része jól hangzó, figyelemfelkeltő cím alatt jelent meg, ám a valósághoz semmi köze sincs. A PSZ visszautasítja azokat a cikkeket és kommentárokat, amelyek szerint az alelnök visszahívásának politikai okai lennének, és a tisztségviselők, testületek az '50-es évek koncepciós pereihöz hasonló módszereket alkalmaztak volna.

A történetekről a PSZ közleményt adott ki, és a valótlanságoknak helyt adó Magyar Hírlap című napilaptól helyreigazítást kért. A Pedagógusok Szakszervezete a továbbiakban dr. Pécsi Ágnes visszahívását alelnöki posztjáról saját belügyeként kezeli, az ügyet a nyilvánosság számára a maga részéről lezártnak tekinti.

Tiszta szívvel

Voltak, akik azt mondták, hagyjam a csudába, ne is foglalkozzak vele! Hogy mégis szóvá teszem, annak oka van: becsületemben, huszonöt éves újságírói tisztességemben, emberi és etikai hitvallásomban bántott meg Hende István, a PSZ OV Vas megyei küldötte. Legalábbis így írták alá azt a cikket, amelyik a Magyar Hírlap február 16-i számában jelent meg „Psz...PSZ!” címmel. Én nem kívánok foglalkozni azzal, amit a Pedagógusok Szakszervezetéről írt, azt tisztázza ő azzal az érdekvédelmi szervezettel, amelyiknek a tagja, és amelyiknek belső ügyeit a nagy nyilvánosság elé tárta, gyengítve ezzel annak mozgásterét. Ám cikkében a következőket fogalmazta meg: „A Pedagógusok Lapjának legutóbbi vezércikkét elolvasva, amely a jelenlegi kormány munkáját értékeli, miszerint «megszületett az elmúlt másfél évtized legátfogóbb korszerűsítési programja, az Új Tudás, és beindult az elmúlt mintegy hat évtized legnagyobb iskolafelújítási programja» nem tudtam eldönteni, hogy választási szóróanyagot vagy a Minisztériumi Harsona című, nem létező lapot tartom a kezemben.”

Leszámítva, hogy a Pedagógusok Lapjának januári vezércikke, amely „Új év, új kihívások” címmel jelent meg, eleve nem az elmúlt négy év oktatási kormányzati munkáját kívánta értékelni, nem is ez volt a célja, tartalmazta azt is, hogy az Új Tudás sajnos a gazdasági válság miatt csak töredékében tudott megvalósulni, ahogy azt is, hogy az iskolafelújításra 104 milliárd forintot szán a kormány. Idézni is ezekkel a tényekkel együtt illett volna.

De nézzük a pusztá tényeket: miért is az elmúlt másfél évtized legátfogóbb korszerűsítési programja az Új Tudás? Nos, azért, mert a rendszerváltás óta először a Hiller István vezette oktatási kormányzat ültette egy asztal mellé a szakmájukat és az oktatást kiválóan ismerő szociológusokat, pedagógusokat, közgazdászokat, pszichológusokat, oktatáskutatókat, akik átfogó látéleletet készítettek a magyar közoktatásról, és először ők vázoltak fel egy, a jelenlegi helyzetből kivezető jövőképet. Ebből született meg a Zöld könyv, amit Hende István lelkiismeretes pedagógusként valószínűleg olvasott már. És, mint tudjuk, erre épült az Új Tudás Program. (Ez utóbbi a Pedagógusok Szakszervezete bérprogramjából is sokat átvett.) Magyarul, akár tetszik, akár nem, a rendszerváltás óta ez a legátfogóbb ilyen program. Pedagógusként Hende Istvánnak azt is tudnia kell, hogy a magyar iskolák felújítására – amelyeknek több mint 40 százaléka 1945 előtt, 14 százaléka 1960 és 1970 között, 16 százaléka pedig 1970 és 1980 között épült – évente 6, jó esetben 7 milliárd forint jutott. A Nemzeti Iskolafelújítási Program egyszerre hozott erre 104 milliárd forintot. Hányszorosát is a korábban erre költhetőnek? Tessék objektíven számolni!

S még egyet. Huszonöt éves újságírói tevékenységem alatt egyszer sem vádoltak meg azzal, hogy nem az igazat írtam, a korrektségemet egyik oldal sem vonta kétségbe. Csak azért, mert minden eddig leírt mondatom a véleményemtől függetlenül szakmai tényeken nyugodott. Ha pedig a véleményemet írtam, a tollamat sohase elfogultság vezette, hanem az oktatás – vagy épp más – ügyért érzett aggodalom!

Jól tudom, zsigeri alapon működő országban élünk, aminek fő jellemzője, hogy senki nem azt nézi, hogy mit mond a másik, hanem azt, hogy aki mondja, az „a mi kutyánk kölyke”, vagy az „ellenségé”. Mert nálunk a politikai ellenfél eltiporni, kiirtani való ellenséggé silányul. S hogy miért? Mert aki győz, annak a hatalom adatik meg. Az a hatalom, amelynek nincs szüksége tényekre, józan észre, összefogásra, hisz a győzelem pillanatától visszafelé is retusálhatóak lesznek a dolgok, a történelem. Csakhogy nekik is tudniuk kell, a világ így nem működik!

Millei Ilona

HILLER ISTVÁN: ÉRDEMES OBJEKTÍV MÉRCÉVEL MÉRNI

Az állam szerepének erősítése a közoktatásban a közeljövő meghatározó témája lesz

Az elmúlt négy évben a magyar közoktatás és felsőoktatás egy-egy nagy kérdését is sikerült maradandó módon úgy megoldani, hogy a változások hosszú távon az oktatás ügyét szolgálják. Több olyan intézkedés született, amilyenre a rendszerváltás óta eltelt idő alatt nem volt példa. S bár létrejöttek új problémák, és maradtak megoldatlan régiek is, az elmúlt ciklusra mégis emelt fejjel, büszkén tekint vissza Hiller István oktatási és kulturális miniszter. E mérleg készítésekor azt mondta, reméli, ahogy haladunk előre az időben, ezt egyre többen mások is így látják majd.

– Amikor négy évvel ezelőtt az oktatási tárca vezetését átvette, azt mondta: az a miniszter, aki egy adott területen egy reformot végigvisz, elégedett lehet, akinek kettőt sikerül, igen büszke lehet rá. Ön elégedett vagy büszke?

– Büszke vagyok, mert a közoktatásban és a felsőoktatásban is sikerült egy-egy nagy kérdést úgy megoldani, hogy azok maradandóan, vitathatatlanul és hosszú távon is a magyar oktatás ügyét szolgálják. Ilyen – például – a Nemzeti Iskolafelújítási Program, amely révén a közoktatás infrastruktúrájának jelentős része megújul. De ilyen érdemi változás az is, hogy a felsőoktatásban a mennyiségi változások helyett a minőséget helyeztük középpontba – átalakítva a felsőoktatás finanszírozását és szerkezetét, a hallgatói juttatások rendszerét, vagy – számos beruházással – korszerűsítve az infrastruktúrát. Kifejezetten a minőséget szolgálja az, hogy a hallgató teljesítménye és intézményválasztása határozza meg az intézmények állami finanszírozását.

– Minisztersége alatt mennyiben és miben változott meg a magyar közoktatás?

– A magyar közoktatás rendszerváltás utáni történetében egyedülálló programokat indítottunk el. A mienk volt az első olyan kormány, amely a közoktatás érdekében egy asztalhoz ültette a legszélesebb skálán dolgozó szakembereket. Ebben a Pedagógusok Szakszervezetének, illetve egykori vezetőjének, a közoktatáshoz kitűnően értő Árok Antalnak meghatározó szerepe volt. Az Oktatási és Gyermekesély Kerekasztal (OKA) közgazdászai, pedagógusai, szociológusai, pszichológusai olyan

láttelepet és jövőképet tettek le az asztalra, amilyen a magyar közoktatásban 1990 óta nem volt. Ezt külön kötetben is megjelentettük, ahogy a szakmai zsargon hívja: Zöld könyv. Erre építettünk fel egy koherens programot, az Új Tudás Programot, amelynek számos eleme megvalósult, és vannak olyan pontjai is, amelyek még nem. Az Új Tudás Programmal nagyjából 25-28 milliárd forintot hoztunk évente a magyar közoktatásba. A legnehezebb időszakban sikerült kivívunk külön pótlékot a legnehezebb sorsú, halmozottan hátrányos helyzetű gyerekekkel foglalkozó pedagógusok számára. Természetesen voltak és vannak finansziális korlátok. De állítom: a gazdasági nehézségek, a recesszió ellenére az adott körülmények között az oktatás a legjobb pozíciót tudta megőrizni.

– Azért voltak vitás kérdések is...

– Igen, például a közoktatás finanszírozásának megváltozása. Ez a kormányzat vállalta először, hogy nyíltan szembenéz a demográfiai változásokkal. Ugyanezt a korábbi kormányok is megtehették volna, mégsem tették. Pedig azt a problémát, amit – mondjuk – a gyermeklétszám tartós csökkenése okoz, korábban kevesebb fájdalommal lehetett volna megoldani. Míg 1980-ban 1 millió 180 ezer általános iskolás volt, ma 772 ezer van. Ilyen mértékű lakosságfogyás a XVIII. század eleje óta nem volt. S bár ma ezzel még csak a közoktatásban szembesülnek, rövidesen szembe kell nézni vele a felsőoktatásban, aztán a foglalkoztatáspolitikában, a szociálpolitikában és három évtized múlva a nyugdíjrendszernél. Ez az egész ország problémája. Épp ezért rossz úton jár, aki ebből csak és kizárólag oktatási ügyet akar csinálni. Ám az oktatásra vonatkozó konzekvenciáikat le kellett vonni. Ezért akartuk azt a gyakorlatot általánossá tenni, hogy ahol lehet, az alsó tagozatok helyben maradjanak, a felsősöknek pedig egy olyan, több, korábbi fenntartók összefogásából való társulás jöjjön létre, amelyben jobb körülmények között és hosszú távon biztosított feltételekkel folyik az oktatás. Magyarországon az első hozzáállás a társulásokkal szemben az idegenkedés volt. Ma már számos példa – Borsodtól Csongrádig – mutatja, hogy helyes döntés volt. Még akkor is, ha valóban rengeteg vitát eredményezett.

– Bírálói szerint a magyar közoktatás nem csökkenti a társadalmi esélyegyenlőtlenséget, nem készít fel a felsőoktatásra. A pedagógusok úgy érzik, hogy életkörülményeik, pályájuk presztízse romlott, a meghozott intézkedéseket inkább büntetésként élték meg, semmint helyeselték volna...

– Bár a szubjektív benyomásoknak – mint például annak, ki hogyan él meg egy változást – fontos szerepe van az életben, mégiscsak érdemes objektív mércével mérni. Objektívnak pedig azt nevezem, amit nem mi készítünk önmagunkról, és ami összehasonlítható múltunkkal és más oktatási rendszerekkel. Ezek olyan elfogadott, nagy nemzetközi mérések, amelyek az Európai Unióban, de még azon túl is biztos viszonyítási pontok. Öt ilyen felmérés készült, mind 2007-ben és 2008-ban jelent meg, és ezek közül egy sincs, amelyik azt mondta, hogy a magyar közoktatás színvonala az elmúlt nyolc évben csökkent volna. Két felmérés azt mutatta, hogy jelentős pozitív elmozdulás nincs, három pedig azt, hogy szignifikáns javulást mutat a magyar diákok teljesítménye. A metódusban több mint 40 ország oktatási vezetői, résztvevői egyeztek meg. Ez tehát az objektív mérce. Most nézzük a szubjektív mércét. A pedagógusok életét nagyon sok dolog terhelte az elmúlt nyolc évben. Én mindig kiálltam, és kiállok mellettük abban a vitában, amelyik a 2002–2003-as, átlagosan bruttó 50 százalékos béremelést hozza elő, és amelyikben megpróbálták a gazdaság érdekeit szembeállítani az egyénével. Sokszor elhangzott, hogy az ország gazdasági nehézségeinek legfőbb oka, hogy a közalkalmazottak – köztük a pedagógusok – ezt a béremelést megkapták. Ugyanakkor ezek a bírálók azt is mondták: szükség van a pedagógusok jobb bérezésére, mert e nélkül nem lehet színvonalat követelni tőlük. Na már most a kettő együtt nem megy. 2002-ben mi megtettük, amit megtehettünk. Mert a bérek valóban tarthatatlanok voltak. Az önök lapja éveken keresztül hozott grafikonokat arról, hogyan alakul a kereseti átlag Magyarországon, és ehhez hogyan viszonyul a pedagógusok átlagbére. Finanziális megbecsülésük 2003-ig az átlag alatt volt. Akkor lépte át, és még most is felette van. Igaz, a mértéke csökkent, a hatása kopott. De még mindig 13 százalékkal a gazdasági átlag felett van!

(Folytatás a 17. oldalon.)

MÉRLEGEN AZ ELMÚLT NÉGY ÉV OKTATÁSPOLITIKÁJA

Részlet a PSZ elnökének a XIX. Kongresszusra készített beszédéből

Tekintsünk vissza az elmúlt 4 évre, értékeljük azokat a kormányzati intézkedéseket, amelyek hatással voltak a közoktatásra. Négy évvel ezelőtt a választási kampányban dr. Hiller István nyugalmat ígért az oktatásban. Ha feltenném a kérdést, hogy megvalósult-e ez az ígélet, akkor egy szóval lehet csak válaszolni rá: NEM!

Közoktatás: a pártok közös felelőssége

A húsz évvel ezelőtt lezajlott rendszerváltás megkövetelte a magyar gazdaság, a nagy ellátórendszerek átalakítását. A reformgondolkodásból természetesen nem maradt ki a közoktatás sem. Szinte minden kormányzati ciklusra jellemző volt az alakítgatás, a szándék ma sem hiányzik, de egyszer sem sikerült átfogó, rendszerszerű átalakítást végrehajtani.

Ez azért volt, mert a politikai pártok a változtatás szükségességén kívül másban nem tudtak közös nevezőre jutni. Ezért a közoktatás a pártpolitikai harcok terepévé vált. Az oktatás tartalmi megújítása, finanszírozásának rendbetétele, működésének biztonságos megteremtése csak ígérgetés maradt. A döntéshozóknak közösen kellett volna gondolkodniuk, cselekedniük, de a rendszerváltás óta nem tudtak felülkerekedni kicsinyes érdekeiken. Ahová ma a magyar közoktatás jutott, az nem az elmúlt négy, nyolc év kormányzati felelőssége csupán, az közös felelőssége valamennyi parlamentben ülő politikai pártnak.

Mást ígértek a kampányban

Az elmúlt négy év kormányzati intézkedéseit sem lehet csak önmagában dicsérni, vagy elmarasztalni. Az értékeléskor nem hagyható figyelmen kívül az a politikai, gazdasági, társadalmi környezet, amelyből olyan sokszor szeretnénk függetleníteni magunkat. A 2006 nyarán elfogadott konvergenciaprogram pár hónappal a választások után egy egészen másfajta oktatáspolitikát erőszakolt az érdekeltekre, mint amilyet nekünk a kampány során ígértek. A közoktatási törvény módosítása: az ún. ingyenes két óra bevezetése, a szülői bejegyzés a buktatáshoz, az írásbeli értékelés bevezetése, az ellentmondásos többcélú intézmények, az erőszakolt kistérségi társulások létrehozása mind magában hordozta az eredménytelenség lehetőségét is. Az erőltetett integráció a személyi és tárgyi feltételek megteremtése nélkül nem a 2006-ban módosított Közoktatási Tör-

vényben leírtakat, a tanulók mindennek feletti érdekét szolgálta. Az oktatás az az ágazat, ahol az átalakítás csak akkor lehet eredményes, ha megalapozott empirikus kutatások sora igazolja a változtatás szükségességét, és ha egyetértenek vele a végrehajtó pedagógusok is. Sajnos az elmúlt években ezek a kutatások, elemzések általában elmaradtak, vagy felszínesek voltak, a végrehajtó pedagógusok véleményét pedig nem vették figyelembe.

Meg nem valósult program

A kormány az általa létrehozott Oktatási Kerekasztal megállapításaitól, következtetéseitől várta az oktatás minőségének javulását. Az elmúlt évek tapasztalatait, valamint a jelen gyakorlatát felhasználva az Oktatási Kerekasztal szakértői átfogó programot dolgoztak ki a korai gyermekkorú neveléstől a felsőoktatásig „Új Tudás Program” címen.

Egető társadalmi igényre ad például választ a korai fejlesztés megerősítésére tett javaslat, ugyanakkor a személyi, tárgyi feltételek megteremtése hosszabb időt vesz igénybe. Több támogatható elképzelés született, ilyen például a gyerek mindennekfeletti érdeke, az esélyegyenlőtlenség csökkentése, az oktatás minőségének javítása, ellenőrzése, a minőség biztosítása, a felsőoktatás reformja, a pedagógusképzés és továbbképzés fontossága. De a rossz előkészítés és a pénzhány miatt ezek nem realizálódtak, illetve kudarcok sorozatához vezettek. Nem szolgálta a gyermekek érdekeit az osztályok átlaglétszámának növelése. A minőségi munka ellen hatott a pedagógusok kötelező óraszámának megemlése, és nem nevezhetjük sikeresnek az általános, 18 éves korig felémelt tankötelezettséget, a szakképzési évfolyamok 18 éven túlra való kitolását sem.

Sok elfogadhatatlan gondolat is megfogalmazódott. Az Oktatási Kerekasztal tagjai közül többen képviselték azt a nézetet, hogy nem kell a közalkalmazottság, a végzettséget és a pályán eltöltött időt nem kell figyelembe venni a bérrendszerben. Sokan vélték, hogy az integrált nevelés az egyetlen, kizárólagos lehetőség a hátrányok leküzdésére.

Csökkentek az oktatás forrásai

Az oktatás színvonalának emelésére, a minőségi munka elismerésére tett intézkedések sem hozták meg a várt eredményt. A tehetséggondozás, a különböző ösztönző intézkedések, az infrastrukturális fejlesztések költségigényessége s a gazdaság egyre romló állapota, a konvergenciaprogram, majd a gazdasági világválság az oktatásra fordítható források jelentős csökkentését eredményezték.

Az utóbbi 10-15 évben sokszor visszatérő téma volt a pedagógusképzés és -továbbképzés helyzete, megújításának szükségessége. Ma mást és másként kell tanítani, ezért a felsőoktatás tartalmi megújításának szolgálnia kellene az új pedagóguskompetenciák kialakítását is. Gyakorló kollégáink érzik és tudják, hogy ismereteik folyamatos megújítására van szükség, azonban a pedagógus-továbbképzésre fordítható források évről évre csökkentek, 2010-re szinte teljesen elapadtak. A kurzusok minősége sem volt mindig megfelelő.

Évről évre romló reálbérék

A 2002-ben végrehajtott, átlagosan 50 százalékos közalkalmazotti bértáblaemelés mára teljesen amortizálódott. A kormány a konvergenciaprogram szükségességét, a gazdasági megszorító intézkedéseket többek között a 2002-es közalkalmazotti bértáblaemeléssel indokolta, bűnbakká téve bennünket. A konvergenciaprogram megszorításai elsősorban a közszférát érintették. Az évekig tartó bértábla-befagyasztások, a 13. havi illetmény, majd az ennek veszteségét pótolni igyekvő kompenzáció megszüntetése végül is évről évre stagnáló kereseti pozíciókat, romló reálbéréket eredményezett a közoktatásban. Mindezek és a kéthavi munkaidő-elszámolás, a késedelmes túlórákifizetés, a növekvő adminisztráció egyre romló közérzetet okozott kollégáink körében.

Elbocsátások, presztízsvesztés

A 2007-es, nagy pedagóguselbocsátási hullám a még állásukban lévő kollégáink biztonságérzetét is rontotta. A fenntartó önkormányzatok az intézmények összevonásával vagy megszüntetésével sok pedagógust és oktatást segítő kollégát tettek és tehetnek munkanélkülivé. A pedagóguspálya presztízse az elmúlt években soha nem látott mélypontra került. Az iskolai agresszió, benne a pedagógusok bántalmazása is mind többször előfordul, a kormányzati szervek követeléseink ellenére mégsem hoztak érzékelhető jogszabályváltozást. Ma a pedagógusok teljesen kiszolgáltatottak, ám az igazán érzékelhető segítség helyett gyakran azon problémák megoldását is tőlük várják, amelyeknek kiváltó okát nem az oktatásban kell keresni.

A parlamenti pártok elképzelései az iskola világról

Mire számíthatnak a pedagógusok?

Választások előtt minden párt meghatározza programját, azokat bővebben az egyes pártok saját honlapján megtalálhatják. A következő oldalakon mi ezeknek a pedagógusokat leginkább érintő részét, a parlamenti pártok oktatással foglalkozó elképzeléseit mutatjuk be.

A Fidesz oktatási programja

OKTATÁS – LEHETŐSÉG ÉS FELEMELKEDÉS

A Fidesz – Magyar Polgári Szövetség a tudás és a kultúra pártja. Meggyőződésünk, hogy a magyar nemzet felemelkedése csak színvonalas, mindenki számára hozzáférhető oktatással, szilárd erkölcsi alapokon nyugvó neveléssel érhető el. A közösségeknek fontos szerepe van napjainkban is, határozottan kiállunk amellett, hogy az élet számos területén nem érvényesíthető a piaci logika, vannak területek, ahol a társadalmi felelősségtudatnak, a szolidaritásnak kell meghatározónak lennie, hiszen az egyének nem kizárólag versenytársai egymásnak, hanem a közösség tagjaiként együttműködő partnerek is.

Szabad utat adunk a versenyképes tudásnak

Egy óvoda vagy iskola létéről, megmaradásáról szóló döntést egyetlen szempont határozhat meg: képes-e versenyképes tudást, minőségi oktatást, nevelést, esélyt adni az ott tanuló diákoknak. A tapasztalat azt mutatja, hogy megfelelő finanszírozás és szakmai figyelem, támogatás mellett a kistételepüléseken is biztosítható a színvonalas oktatás, nevelés. Ezért fontosnak tartjuk, hogy legalább az óvoda és az általános iskola alsó tagozata megmaradjon a kistételepüléseken, s így minél több családnak legyen lehetősége arra, hogy kisgyermekük a lakóhelyükön részesüljön oktatásban. Sőt az óvodai férőhelyek bővítését tartjuk szükségesnek, hiszen éppen a kistételepüléseken él a legtöbb hátrányos helyzetű kisgyermek, ezért különösen fontos, hogy minél hamarabb bekapcsolódjanak az oktatásba.

Nem olyan iskolát akarunk, ahol a pedagógusok helyét számítógépek és interaktív táblák veszik át, s minden csak a tudás „hatékony” átadásáról szól. Olyan iskolát szeretnénk, ahol a tanulást segítő eszközök nem helyettesítik a pedagógusokat, hanem támogatják a munkájukat.

Közbizalom, támogatottság, magas színvonal

Az olyan iskolák működését tartjuk kíváncsúnak, amelyek a helyi közösség intézményei, ahol a nevelés és az oktatás a diákok, a szülők, a pedagógusok, a helyi civil társadalom és a gazdasági szereplők közös ügye. Így biztosítható a közbizalom, a támogatottság és a magas színvonal. Az ilyen iskolában egyaránt fontos a nevelés és az oktatás. Itt helye van a kötelező etika- és a szabadon választható hitoktatásnak, van idő és lehetőség gazdag szabadidős tevékenységre, legyen szó iskolai sportról, művészeti oktatásról vagy környezeti nevelésről. Az ilyen iskola a személyiség egészét teszi alkalmassá a munkára, a családi életre, a közösségi életre, hiszen olyan fiatalokat bocsát ki, akik képesek az új ismeretek önálló elsajátítására, a társadalmi együttműködésre, valamint tetteik felelős erkölcsi mérlegelésére.

Az elmúlt évek kaotikus, átgondolatlan oktatáspolitikája és az ehhez kapcsolódó megszorítások miatt jelentősen romlott a diákok tanulmányi teljesítménye. Határozott lépéseket teszünk annak érdekében, hogy számottevő javulást érjünk el ezen a téren.

Többszintű és egyértelmű tantervi követelmények

Látványos, ámde hatástalan eszközök (az iskolai körzethatárok átrajzolása, kvóták megállapítása) helyett a legkorszerűbb oktatásirányítási eszközökkel kívánjuk biztosítani, hogy a minőségi oktatás mindenki számára elérhető legyen. Többszintű és egyértelmű tantervi követelményekkel, akkreditált, korszerű tankönyvekből álló, átlátható tankönyvpiaccal, korszerű mérési, értékelési eljárások alkalmazásával, az ehhez kapcsolódó ellenőrzéssel és teljesítményértékeléssel. Olyan finanszírozási és szakmai támogató háttérrel, amely a gyengébb teljesítményt nyújtókat nem bünteti, hanem segít megkeresni a javítás

lehetőségét, és támogatja ennek a folyamatnak a megvalósulását. Ennek érdekében megerősítjük a pedagógiai munka szakmai kontrollját.

Megőrizzük a meglévő iskolahálózatot

Támogatjuk azon települések intézményeit, ahol a helyi sajátosságok miatt csak így biztosíthatóak a minőségi oktatás feltételei. A hátrányos helyzetű vidékeken fokozott anyagi és szakmai támogatás mellett – a polgári kormányzás idején már bizonyított modellekre építve – kiemelt oktatási körzeteket hozunk létre. Jelentősen bővítjük a tehetséggondozást szolgáló programokat.

A kistételepüléseken és a kedvezőtlen körülmények között élő fiatalok számára gyakran csak a kollégiumon keresztül vezet az út a versenyképes tudás megszerzéséhez, a későbbi helytállást szolgáló személyiségfejlődéshez. Ezért bővítjük és megújítjuk a középiskolai kollégiumi hálózatot, véget vetünk a fennmaradásukat fenyegető támogatáscsökkenésnek.

Meg kívánjuk teremteni az alapjait a folyamatosan megújulni képes szakképzésnek, hogy biztosítani tudja a korszerű tudás, technológia elsajátítását. Ez munkahelyteremtő, a foglalkoztatást javító intézkedésekkel párosulva véget vethet az alap- és középfokú végzettséggel rendelkezők tömeges pályakezdő-munkanélküliségének.

Támogatjuk a fiatalok testi-szellemi fejlődésének összhangját

Rendkívül fontosnak tartjuk a diáksport és a szabadidősport fejlesztését. Támogatjuk új tornatermek, iskolai sportudvarok, tanuszodák építését. Ezek az oktatási célú hasznosítás mellett a polgárok folyamatos rekreációs igényeinek kielégítésére is lehetőséget adhatnak.

Tartalomfejlesztési programot indítunk el az iskolai informatikai eszközpark oktatási célú hasznosítására. Javítjuk a pedagógusok informatikai felkészültségét szolgáló feltételeket.

A KDNP oktatási programja

ISKOLA, ERKÖLCS, TUDÁS

A KDNP oktatási programjának legfőbb alapelve, hogy teljeskörűen érvényesüljön az erkölcs, a rend, a tudás, az igazságosság, a szabadság, a szektorsemlegesség, minden hátrányos megkülönböztetés elvetése, a „mindenkinek igényei, képességei és törekvései szerint” elv és az ellenőrzött minőség. A rendszer fenntartása az állam elsődleges kötelezettsége és felelőssége, amelyből jogok is következnek. Középpontjában az ember áll: a gyermek és a pedagógus, továbbá a szülő, akiknek kötelelességeik és jogaik egységet alkotnak.

A KDNP a közoktatási intézményeket a tudás-, érték- és kultúráközvetítő nevelő intézményeknek tartja, amely a gyermekek érdekeit szem előtt tartva pedagógiai-igazgatási szakszolgálat funkciókat is betölt. (...) A szakképzést az oktatási rendszer szerves részének tekintik, amelynek kitüntetett feladata a munka becsületének helyreállítása, az újítások serkentése, a társadalom szakmai munkaerőigényének biztosítása.

A pedagógus, az oktató személyiségével az oktatási rendszer első számú működtetője, a gyermekek (diákok) mellett legfontosabb szereplője, akit megilletnek az ehhez szükséges anyagi és morális társadalmi létfeltételek. (...)

A cél, hogy az intézményekben valósuljon meg az ismeretek, a kompetenciák és az erkölcsi rend harmóniája, ezen értékek elsődlegessége. (...) Minél több tehetség bontakozzék ki minél több területen, hogy alkotómunkával javakat tudjanak teremteni. Senki se kallódhasson el. Minden egyes fiatal végezhesse el a képességeinek megfelelő sikerességgel az iskoláit. (...) Minden korosztály közel felének legyen lehetősége felsőfokú tanulmányokat folytatni államilag finanszírozott formában. A felső-, a köz- és a szakoktatás mérhető teljesítménye emelkedjék a világranglista élvonalába. (...) Az oktatási rendszer finanszírozásának GDP-arányos százaléka haladja meg az EU legfejlettebb országaiét. A pedagóguspálya váljék vonzóvá és keresetté. (...)

Az oktatási rendszer területei

Óvoda és bölcsőde: Minden településen, ahol legalább 8 ilyen korú gyermek szülei igénylik, működni kell legalább egy csoportnak. (...) Szükség esetén óvoda és bölcsőde összevonva is működtethető.

Általános iskola: Négyéves alsó és négyéves felső tagozata, összesen 8 év-

folyama van. Kilencedik (továbbképző) évfolyam területi szervezésben működhet a középfokú oktatásra történő felkészítés céljából. (...) A második évfolyam végétől ismét lehet osztályozni, és megszűnik az évvisméltés tilalma. (...) Az általános iskola együttesen (integráltan) nevel minden gyermeket, de a sajátos vagy speciális nevelési igényűekkel való foglalkozást – akiknek létszáma nem haladhatja meg a 10 százalékot – külön szakemberek segítik. A 10 százaléknál magasabb arányszám, illetve súlyos fogyatéknál a sajátos nevelési igényű gyerekeket 5, legfeljebb 8 fős csoportokban lehet nevelni. (...) Minden településen, ahol legalább 8 gyermek szülei igénylik, működni kell alsó tagozatnak. Alacsony létszám esetén az alsó tagozat összevont osztállyal is működhet. Alsó tagozatos osztálylétszámok: 8 és 24 között. Felső tagozatos osztálylétszámok (kivéve a kistelepüléseket): 16 és 32 között.

Gimnázium: Funkciója a széles alpműveltség megszerzésének elősegítése, az értelmiségi pályákra, felsőfokú továbbtanulásra történő előkészítés. Felkészít az érettségi vizsgára. (...) Össze kell vonni a gimnáziumi felvételi vizsgákat és az általános iskolában folytatott méréseket. Osztálylétszámok: általában 18 és 36 között. (...)

Szakközépiskola: Funkciója az alpműveltség megszerzésének elősegítése, a munkavállalásra és elsősorban szakirányú felsőfokú továbbtanulásra történő előkészítés. Felkészít az érettségi vizsgára. Biztosítja az általános műveltség alapjainak megszerzését, és felkészít a szakmai specializáció megkezdésére. Az általános iskolát eredményesen elvégzett tanulók felvételi vizsga nélkül, esetenként sikeres alkalmassági vizsga után kezdhetik meg tanulmányaikat a szakközépiskolában. Osztálylétszámok: általában 18 és 36 között. (...)

Szakiskola: Funkciója a középfokú szakképesítés megszerzésének elősegítése az alpműveltség szélesítése mellett. (...) A szakiskolának legfeljebb öt, kivételesen minimum 2,5 évfolyama van, belső szervezete változó. Osztálylétszámok: általában 18 és 32 között. A szakmai gyakorlatot a tanulók az alapozás időszakában általában iskolai tanműhelyben, a specializáció szakaszában döntően cégeknél, vállalkozóknál végzik. A térségi integrált szakképző központok helyét és feladatait

szervesen be kell illeszteni a közoktatás, a szakképzés és a munkaerő-piaci képzés rendszerébe. A szakképzésben részt vevő valamennyi diák tanulmányi eredményétől függő mértékben ösztöndíjat kap. (...)

Tartalmi szabályozás

A Nemzeti alaptanterv funkciója minden magyar iskolába járó gyermek és fiatal számára az egységes nemzeti alpműveltség legfontosabb elemeinek neveléstudományi megalapozása és rendeleti úton történő biztosítása. A kerettantervek készítőinek szóló szakmai-irányítási dokumentum. A NAT ismét kiegészül a mindenki számára kötelező minimális tananyaggal. (...) A kerettantervek a NAT alapján készülő, kötelező érvénnyel bíró, többfunkciójú szakmai-irányítási dokumentumok. A kerettantervek kijelölik a tankönyvek meghatározó tartalmát. Legalább 10 százaléknyi időkeretben szabadságot biztosítanak az iskolának a tananyag kiválasztásában. A kerettanterveket a szakmai köztestület javaslatára az oktatási miniszter adja ki. A helyi tantervek alapesetben csak a mintegy 10 százalékos szabad keretről rendelkeznek. Azok az iskolák, amelyek önálló kísérletbe kezdenek vagy egyik kerettantervet sem tudják elfogadni, helyi tantervet alkothatnak, és szakmai akkreditáció (egyeti engedély) esetén jogosultak a szerint tanítani.

Az érettségi vizsgától a mérési vizsgarendszerig

Az érettségi egységes állami záróvizsga, amely alapfeltétele a legtöbb munkakör betöltésének. Felsőfokú tanulmányok megkezdéséhez emelt szintű érettségi szükséges. (...) Megszűnik az előrehozott, megmarad a javító-, pótló- és a szintemelő vizsga.

Tankönyvek és taneszközök: Megmarad, de egyszerűsödik a tankönyvjóváahagyás rendszere. Az engedély általában öt évre szólhat. Egy tantárgyhoz egy-egy évfolyamon alapesetben legfeljebb három tankönyvet lehet engedélyezni. (...) Minden jóváhagyott tankönyv ingyenes lesz.

Mérési, értékelési és vizsgarendszer: A gazdasági válság éveiben átmenetileg csökkenteni kell a nemzetközi méréseken való részvételünket. Az általános iskolai mérések rendszerét össze kell kapcsolni a középiskolai felvétellekkel. Az emelt szintű érettségi mellett az egyetemeken szóbeli felvételi vizsgát is tarthatnak.

Az MDF oktatási programja

FOGLALKOZTATÁS – OKTATÁS

Meggyőződésünk, hogy a hazai munkaerő minőségének egyszeri nagyléptékű, majd később folyamatos javítása, alakítása mindenekelőtt a teljes oktatási rendszer – köz- és felsőoktatás – átfogó: gyökeres és sokrétű átformálásától függ. Meggyőződésünk, hogy a mai magyar iskola a jövő valósága: a konkrét jövő.

Oktatási és Munkaügyi Minisztériumot

Állítjuk ezért, hogy az oktatáspolitikai és a munkaerőpiac tervezése szoros összefüggésben áll. Ezért tervezzük és javasoljuk a két terület intézményes összekapcsolását. Egy Oktatási és Munkaügyi Minisztérium (OMM) létrehozását, mely a Magyarországon szokásos iskolai kereteken túlmenően is foglalkozik a szakképzés, az élethosszig tartó tanulás és a piaciorientált szakmai átképzések kérdéseivel.

Mindennek szoros nemzetjóléti hatásai világosak előttünk. Minden módon arra kell törekednünk – s elsőként az oktatás megreformálásával –, hogy a hazai foglalkoztatási ráta legalább 10 százalékponttal emelkedjék. Egy évtized alatt el kívánjuk érni, hogy a munkaképes korosztályok legalább kétharmada szervezett, bejelentett munkából nyilvánosan elismert, adó alá vonható jövedelmet szerezzen. Ehhez nem csupán a pragmatikus igényeket kell szem előtt tartanunk, hanem oktatásunk eszmei, gondolati, erkölcsi rendjét is meg kell teremtenünk: fiataljainknak tiszta öntudatú, érzelmileg rendezett, értelmileg élni tudó és óhajító – szabad és felelős, európai környezetükkel és a világgal harmóniában élő – magyar polgárokká való nevelésével.

Lehetővé kell tenni a gyenge minőségű tanítók és tanárok elbocsátását

A reformok kritikus tömege sokrétű intézkedéseket igényel. Ezek közül kiemeljük a következőket:

1) Minden oktatási intézmény kimeneti teljesítményét rendszeresen mérni és nyilvánosan értékelni kell. Az oktatási intézményeknek meg kell adni a szubszidiáris jogokat: a helyi döntésekhez szükséges kompetenciákat és a szükséges mértékű önállóságot, s ezzel persze a felelősséget is. Ennek feltétele a megfelelő vezetők kiválasztása!

2) A közoktatási intézmények túlnyomó többsége az önkormányzatok tulajdonában van. A települési önkormányzatok rendszere rendkívül szétaprózott, ez tükröződik a közoktatási intézmények

hálózatában. Ennek káros következményei szembetűnőek.

3) A minőségi elvet konzekvensen érvényesíteni kell a tanárok kiválasztásában, pályára hívásában, illetve a pályáról való elbocsátásában. Lehetővé kell tenni a gyenge minőségű tanítók és tanárok elbocsátását, míg minden tekintetben vonzóvá kell tenni a minőségi pedagógusok számára a pedagógusi pályát. Meg kell növelni mindenáron az oktatás, a pedagógusi státusz társadalmi becsületét! Az oktatók javadalmazását, előmenetelét egyértelműen az elért eredmények függvényében kell megállapítani. Ehhez fel kell számolni valamennyi pusztán formális kritériumot (kortábla, számárlétra, kötelező óraszám stb.).

4) Megteremtendő a járási önkormányzatok a mai legalsó szintű, falusi önkormányzatok helyett. Minden területi döntésben lényegesebb szerepet kell kapniuk a helyi viszonyok ismerőinek.

Egész napos ingyenes iskola

5) Az MDF már korábban meghirdette az egész napos és ingyenes iskola létrehozásának programját, amely az esélyegyenlőség igényének és az egészséges és jó szellemű nevelés feltételeinek sokkal jobban eleget tesz, mint a félnapos oktatás. Ez alapvető követelmény az elmaradott, rossz helyzetű (köztük sok roma) tanuló társadalmi beilleszkedéséhez. Az egész napos iskolát elsősorban az általános iskola szintjén tervezzük, de célszerűnek tartjuk – a helyi igények és lehetőségek figyelembevételével – a nyolcadik osztály után az érettségiig bevezetni. A társadalmi kohézió és szolidaritás, az erkölcsi és kulturális értékek szerint való élet így hatékonyabban válhat közgyakorlattá fiataloknál, amit a magyar nemzet jövője, sorsa szempontjából hallatlanul fontosnak, döntőnek tartunk!

6) A szakmunkásképző intézetek hálózatát meg kell erősíteni! A szegénységből való kitörés, a felemelkedés útját képezheti keresett kétkézi szakmák elsajátítása.

7) Az állami forrásokból fenntartott oktatási intézmények finanszírozását megemelt és összevont kvóta szerint kell biztosítani. A központi költségvetésből erre a célra juttatott összegeket semmi másra ne lehessen felhasználni! A fenntartói intézmények (önkormányzatok, egyházak, alapítványok) ezeket az összegeket más forrásokból igénylik és lehetőségeik szerint kiegészíthetik.

8) A felsőoktatás gyökeres, átfogó reformja sem halasztható tovább. A magyar gazdaságnak és társadalomnak silány diplomagyárak helyett a világpiaci versenyben helyüket megállni képes egyetemekre, főiskolákra van szüksége.

9) A felsőoktatás nem állampolgári jogon járó és mindenki számára hozzáférhető, ingyenes közszolgáltatás. Ám sokoldalúan ügyelni kell arra, hogy anyagi okok miatt tehetség ne sikkadjon el.

Oktatás, munkaerőpiac, szociálpolitika

10) Ezért következetesen egybe akarjuk kapcsolni az oktatást és a munkaerőpiacot a társadalmi szolidaritással, az igazi, hatékony, inspirációt növelő szociálpolitikával.

11) Elesen elválasztandó a felsőoktatási intézmények külső és belső irányítási rendszere. Az egyetemi önkormányzat, a szenátus csakis a belső tanszabadság letéteményese lehet, nem pedig tulajdonosi és gazdálkodási jogosítványok gyakorlója.

12) Kevesebb számú, de valódi, európai jellegű és szintű egyetemek – megfelelő, gazdasági és szellemi igények szerinti összevonások révén való – kialakításával, az egyetemek számának radikális csökkentésével hihetetlen kiadáscsökkentést s az ésszerűsítéseknél köszönhetően jelentős minőség-növekedést érhetünk el, aminek a következményeként lehetővé lesz az európai felsőoktatási térségben és a világ egészében való méltó megjelenésünk (jelenleg minden önáltatásunk dacára nem ez a helyzet!). Mindebben számolnunk kell a hallgatói létszám lényeges csökkenésével – egyrészt demográfiai okokból, de azért is, mert a továbbtanulás rétegzett lehetőségeivel (szakképzés, a munkaképes BA-végzettek alkalmazása) csökken a valódi egyetemre törekvők száma.

13) Az egyetemek és főiskolák finanszírozása több csatornán keresztül, párhuzamosan történjen.

+1) Csak az oktatás-kutatás-fejlesztés-innováció intézményes összefűzése kényszeríti ki, hogy a jövő nemzedékei azonnal hozzáférjenek az új tudományos eredményekhez. A szorosan összefonódó vállalati-egyetemi kutatás és oktatás adja alapját az élethosszan tartó tanulásnak, a folyamatos továbbképzésnek, a felsőfokú szakképzésnek, felnőttoktatásnak is. Mindez egyúttal a hazai munkaerő minőségének javítását, tehát az ország, a társadalom és a nemzet felemelkedését szolgálja.

Az MSZP oktatási programja

BEFEKTETÉS A TUDÁSBA – BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

Oktatási rendszerünk versenyképessé alakítását továbbra is a magyar nemzeti hagyományokra, az Európai Unió, valamint az oktatásban legsikeresebb országok tapasztalataira építjük. Célunk, hogy minden gyermek munkavállalásra képes, felelősen gondolkodó felnőttként hagyja el az iskolarendszert. A változtatásokat széleskörű társadalmi párbeszédre és hatékony szakmai előkészítő munkára, valamint az oktatás szereplőivel kialakított kölcsönös bizalomra és együttműködésre alapozzuk.

Tovább az Új Tudással

Oktatáspolitikánkat a következő években, évtizedben az Oktatási és Gyermekesély Kerekasztal által elkészített „Zöld Könyv 2008” című összefoglalót figyelembe véve alakítjuk, s folytatjuk azt a megújulási folyamatot, amelyet az „Új Tudás Programmal” megkezdtünk. Folytatásra érdemesek a már korábban elindított programok, amelyek a legkisebbek segítségétől kezdve a tehetséges, nehéz helyzetű fiatalok segítésén át a kiemelkedők támogatásáig alapozza meg a gyermekek, a fiatalok boldogulását. E programok sikerét szolgálja a pedagógusok többletmunkáját elismerő pótlékrendszer, valamint a teljesítménymotivációs pályázati alap. Ugyancsak folytatni kell a kedvezményes és az ingyenes gyermekétkeztetést és tankönyvellátást, továbbá az idegen nyelvi előkészítő és a két tanítási nyelvű osztályok, valamint a kiemelt angol nyelvi képzés támogatását. Meg kell őrizni a művészeti iskolák minősítési rendszerét és a minősített iskolák támogatását, továbbá a pályázati alapok működtetését, valamint az alapkompenciák évenkénti teljes körű mérését.

Szakmai kontroll, kevés adminisztráció

A közoktatás legfontosabb területein szakmai konzultációkat szervezünk. Ezek alapján döntjük el, hogy változatlan formában folytatható-e az adott területen a munka. E konzultációk során foglalkozni fogunk a közoktatási intézmények szakmai ellenőrzésével, az iskolai adminisztráció csökkentésével, az iskolai erőszak megelőzésével. Meg fogjuk vizsgálni a sajátos nevelési igényű gyermekek ellátását, az integrációs törekvések következményeit, az intézményfenntartás szervezési és finanszírozási gondjait, a tanulók munkájának értékelési rendszerét, to-

vábbá a szakmunkásképzést és az intézményvezetői kinevezés korszerűsítését.

Az állam – a közoktatás legtagabb értelemben vett feltételeinek biztosítása mellett – köteles garantálni, hogy minden egyes gyermek, fiatal oktatásra-nevelésre vonatkozó alkotmányos alapjoga érvényesüljön. Ennek érdekében hatékonyabb kormányzati szerepvállalásra van szükség. Az esélykülönbségek csökkentése érdekében állami beavatkozást kezdeményezünk, melynek során állami intézmények (elsősorban kollégiumok, speciális fejlesztési feladatokat ellátó iskolák) jöhetnek létre. Hozzájárhatóvá tesszük az interneten keresztül tanórákra bontva a digitális tananyagokat.

Értelmes rendet akarunk az iskolákban

Nagyobb állami támogatással segítjük, hogy az alsó tagozat továbbra is a gyermek lakóhelyén működjön. Kedvezményeket adunk a nehezebb körülmények között dolgozó pedagógusoknak. Nem hagyjuk, hogy a politika megzavarja az iskola békéjét. Az iskolaigazgatók kinevezésében jelentősen erősítjük a tantestületet, a szülők, középfolkon a diákképviseletek szerepét. Garantáljuk, hogy a pedagógusok minősítése szakmai szempontok alapján történjen. Az iskolák teljesítményének külső ellenőrzését a teljes körű kompetenciamérések minden tantárgyra történő fokozatos kiterjesztésével javítjuk. Az iskolai erőszak esetén a kormánzatnak határozottabban kell kiállnia a munkájukat szakszerűen végző pedagógusok, intézményvezetők mellett. A gyermekek alapvető érdeke, hogy az iskolákban értelmes rend, következetesen betartott, a gyermekek életkorához igazodó munkafegyelem legyen.

A szakképzés vonzóna tétele

Folytatjuk a szakmunkásképzés területén megkezdett alapvető változásokat. Támaszkodni fogunk a közelmúltban kialakított regionális szakképzésszervezésre és a szakképzés moduláris szerkezetére, valamint a törvénymódosításokkal megnyitott új lehetőségekre, a szakképzés korábbi (a 8. osztály elvégzése utáni) megkezdésére, a tanulószervezőkre és az ösztöndíj-rendszerre, a gazdasági élet szereplőivel, képviselőivel kialakított együttműködésre. A gazdasági élet munkaerőigényét magas színvonalú szakmunkásképzéssel kell kielégíteni. Vonzóna

kell tenni a szakmunkás-életpályát a fiatalok számára. Meg kell oldani a szakoktatók képzését.

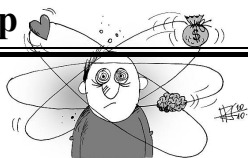
Diplomához emelt szintű érettségi a belépő

Folytatjuk a minőségelvű fejlesztést a felsőoktatásban. Szakmacsoportonként felülvizsgáljuk a bolognai rendszerre való áttérés tapasztalatait. Forrásokat biztosítunk a kutatóegyetemi minősítéshez. A hároméves fenntartói megállapodások értékelése után az intézményekben alkalmazott teljesítménykövetelményeket egyeztetni fogjuk. Úgy dolgozzuk ki a demográfiai okok miatt feleslegessé váló felsőoktatási kapacitások leépítésének az útját, hogy az egyúttal minőségi javulást is eredményezzen.

Bevezetjük, hogy diplomát adó képzésre csak egy vagy két emelt szintű érettségi vizsgával rendelkező fiatal jelentkezhesen. Törvényi szabályozással, állami finanszírozással, akkreditációval és ellenőrzéssel garantáljuk a felsőfokú képzésben is a folyamatosan jó minőségű oktatást, képzést. Olyan teljesítményösztönző rendszert fogunk kidolgozni, amely a fiatalokat, valamint az intézményeket anyagilag is érdekeltté teszi a versenyképessé képzésben.

Pedagógus-életpálya, szakmai karrier

A közoktatás és a felsőoktatás közös ügye és felelőssége a pedagógusképzés és -továbbképzés, amely nem a felsőoktatás belügye. Kiemelt feladata lesz a következő éveknek a pedagógusképzés és -továbbképzés teljes átalakítása. El kell érni, hogy a pedagógus-életpálya valódi szakmai karrier lehessen a minőségi munkavégzést preferáló bérezéssel és magas társadalmi megbecsüléssel. A pedagógusok továbbképzését a pedagógusképző felsőoktatási intézmények felelősségévé és jogává kell tenni a képzés és továbbképzés egyidejű nemzetközi akkreditációjával. A tanári munka minőségének javítása érdekében a tanári pályára jelentkezők kiválasztását és a tanárképzést az oktatásban legeredményesebb országok tapasztalatai alapján fogjuk átalakítani. A hátrányos helyzetű iskolákban meghatározott ideig munkát vállaló pedagógus-jelölteknek kiemelt ösztöndíjat fogunk adni tanulmányaik végzése alatt. Meg fogjuk vizsgálni az egységes, osztatlan képzés bevezetésének lehetőségét.

MERRE TOVÁBB, OKTATÁSPOLITIKA?

A magyar oktatásban az elmúlt húsz évben – igaz, több-kevesebb sikerrel – több reform is elindult. Ám az oktatás megújítása választási évben igen hálás téma. Mivel idén két választás is lesz, az oktatás újabb reformjának ígérete egyik párt kampányából sem hiányzik. De szükség van-e rá? Ha igen, merre lenne tanácsos – az általánostól az egyetemig – az oktatás szekerét fordítani? A kérdésekre az oktatás-nevelés kiváló szakértőitől kért a Pedagógusok Lapja választ. Ebben a számukban Pálincás József, a Magyar Tudományos Akadémia elnöke reagálását közzéadjuk.

Napjaink közéleti értékvákuumában nagyon sok szavunk lejáratódott, közhellyé vált. Sajnos, ilyen a reform szavunk is, ami pedig egykor – gondoljunk csak az 1820–1848 közötti időszakra –, egyértelműen pozitív jelentéssel bírt. Ezért én is szívesebben beszélek változásokról, változtatásokról. Abban talán – a szakmai, sőt politikai nézetkülönbségek ellenére – a többség egyetért, hogy közéletünkben annyi mással együtt az oktatás is nagy változásokon ment keresztül. Ennek egy része természetes, spontán, mondhatni evolúciós változás volt, de történtek oktatáspolitikai vagy politikai indíttatású változtatások is. A magyar közoktatás, szakképzés és felsőoktatás helyzetét tekintve nyilvánvaló, hogy a változtatásoknak ma is szükségét látjuk. Ezeknek azonban átgondolt, széles konszenzuson alapuló és szerves változásoknak, építkezéseknek kell lenniük.

Az építkezés fő irányai

Amikor 2002-ben az akkori Oktatási Minisztériumban átadtam a miniszteri feladatokat, négy program volt készen: a pedagóguséletpálya-program, a XXI. iskolája című program, a felsőoktatás finanszírozásának megújítására vonatkozó program és a kutatás, fejlesztés és innováció hosszú távú programja. Ezek – ha nem is változatlan formában –, ma is kijelölik a fejlesztés, az építkezés fő irányait.

A közoktatás súlyos problémákkal küzd, amelyeket számos tanulmányban részletesen összefoglaltak. Ezek közül csupán kettőt említek meg – időrendi sorrendben –, az Oktatási Kerekasztal Zöld Könyv című dokumentumát és az elmúlt hetekben napvilágot látott, *Sólyom László*

köztestületi elnök által kezdeményezett Szárny és teher című munkát. A Zöld Könyv egy nagyon részletes elemzés, a Szárny és teher összességében támogatható elképzeléseket tartalmaz. Az is világos, hogy a közoktatás nagyon összetett rendszer, minden problémáját nem lehet néhány intézkedéssel megoldani. Meg kell azonban állapodni abban, hogy hol kezdjük a változtatást.

Legyen jóléti elem a tudás és a műveltség

Nézetem szerint a közoktatásban a legsúlyosabb probléma, hogy a nevelés és a műveltség szerepe háttérbe szorult. A tudás és a műveltség mint közvetlen jóléti elem ma szinte nem jelenik meg. A közvélemény az általános iskolát a középiskolára való előkészítés, a középiskolát a felsőoktatásra való előkészítés helyszínének tekinti. Pedig mindkettőnek jelentős önálló szerepe van: felkészíteni az életben való eligazodásra, és megteremteni a jó élet megélésének feltételeit. Ezekhez pedig nélkülözhetetlen a nevelés és a műveltség. Minden közösség valamilyen szabályrendszer szerint működik, s akkor működik jól, ha ez a szabályrendszer konszenzuson alapul, és a többség betartja. A jó szabályrendszer az egyéni és a közösségi érdekek, és ezzel egyidejűleg a rövid és a hosszú távú érdekek egyensúlyán alapul. Mára ez az egyensúly felborult az egyén pillanatnyi érdekeinek javára. A közoktatásban a legfontosabb feladatunk ennek az egyensúlynak a helyreállítása.

Az állam működtessen állami iskolákat

Ezen egyensúly-helyreállítás minden konkrét feladatának számbavétele messze meghaladja ennek az interjúnak a kereteit, ezért csupán felsorolásszerűen említek néhányat. Töltsük meg újra tartalommal a Nemzeti alaptantervet, s az iskolákban főszabályként néhány keretantert, és az ezekhez tartozó tankönyvcsaládok alapján neveljünk és tanítsunk. Állítsuk a fejről a talpára a közoktatási intézményrendszer fenntartását. Első helyen az állam a felelős a közoktatási intézmények fenntartásáért, s mint ilyen, működtethessen állami iskolákat. Ahol ennek megvannak a feltételei, ott adja át ezt a feladatot – és forrásokat – önkormányzatoknak vagy a történelmi egyházaknak. Az oktatási üzletből azonban vonuljon ki, finanszírozóként is. Az állam

– a közösség – által finanszírozott oktatás színvonalának megtartására, emelésére működtessen valódi értékelési, ellenőrzési s az oktatási intézmények munkáját segítő intézményrendszert.

Át kell alakítani a tanárképzést

A tanárképzést és -továbbképzést állítsuk vissza az őket megillető helyre. Ennek elengedhetetlen feltétele a képzés átalakítása. Az egyetemi képzésben előtérbe kell kerülni a szakmai ismereteknek és a szakmai műveltségnek, szemben a pedagógiai és szakmai elméletieskedésekkel. S ezen a ponton is nagy szerepe lenne a tanári életpálya-modelnek, amelynek gyakornoki ideje alatt – ahogyan ez a jogi vagy orvosi pályákon jelenleg is működik – lehetne elmélyíteni a képzésben a tanári kompetenciákat. Az így képzett és rendszeresen továbbképzett tanárok fizetését lehetne azután jelentős mértékben emelni.

A felsőoktatás mára eltömegesedett. Ez korjelenség. Nem kis mértékben persze körjelenség is, mert abból a gyakran hangoztatott illúzióból táplálkozik, hogy csak felsőfokú képzettséggel lehet úgy mond „sok pénzt keresni” s jól élni. Mindennek élő cáfolata azon fiatalok egyre növekvő száma, akik hosszú évekig frusztrálják magukat (és az oktatókat) a felsőoktatásban, majd hangzatos nevű diplomájukkal eladók vagy árufeltöltők lesznek valamelyik nagyáruházban, ahelyett, hogy jó fodrászok, ácsok, villanyszerelők vagy forgácsoló-szaktanácsok lettek volna.

Változzon a felsőoktatás finanszírozása

A felsőoktatás finanszírozását ezért a jelenlegi, lényegében „fejkvótás” finanszírozásról változtassuk egy sokkal differenciáltabb, az intézményképzési és főként tudományos kiválóságot figyelembe vevő finanszírozásra. Merjünk dönteni abban, hogy a kiválóságok, köztük a kiváló tanárok, képzése többbe kerül, mint a korábban középfokon képzett „szaktanácsok”, még akkor is, ha ma ezeknek is idegen szavaktól hemzsegető nevű „diplomat” adunk. Ehhez persze abban is dönteni kell, hogy ezeken a gyakorlatias szakokon nem kínozzuk a hallgatókat az oktatók által is csak részben értett elméleti problémákkal.

Pálincás József,
a Magyar Tudományos Akadémia elnöke

KISNÉ POLYÁK ERZSÉBET: A TANÍTÁS NEM LÓVERSENY!

Egy alkotó pedagógiai munkásság hat évtizedes tapasztalatai

Kisné Polyák Erzsébetnek, a művészeti neveléssel évtizedeken át foglalkozó pedagógusnak munkája során sok örömben, a gyermekek szeretetében, ragaszkodásában volt része. Pályáját óvónőként kezdte, munkáját az általános iskolában folytatta. A művészeti nevelésről – amelynek szerinte hatásos eszköze a bábjáték – művelődési házakban, tanfolyamokon, bemutató foglalkozásokon, nyári táborokban és gyermekkorházakban tartott előadásokat.

Kisné Polyák Erzsébet a játék szerepének nagy jelentőséget tulajdonít a kisgyermek nevelésében, oktatásában. Úgy véli, a játék örömtelivé, gátlásmentessé, felszabadulttá teszi életüket, megmozgatja fantáziájukat, alkotásra készítet, oldja a passzivitást, segítőkészséggel telíti társas kapcsolataikat, a közös munkán keresztül szép beszédre is készítet. A bábok és a szerepjátékok készítése közben a sokoldalú komplex tevékenység fejleszti intellektusukat, manuális készségüket. Előadásainak, gyakorlati bemutatóinak országsszerte számos hallgatója volt, akik iránymutatásai alapján megismerték a művészeti nevelés elméletét és gyakorlatát. Legutóbb 2009-ben a Magyar Pedagógiai Társaság adta ki „Nélkülözhetetlen művészeti nevelés” című könyvét. Mindezek mellett a festői pályán is jelentős műveket alkotott, számos önálló kiállítása volt.

Kisné Polyák Erzsébet így vall önmagáról, munkájáról: „Ha még egyszer születnék, akkor is pedagógus lennék! A világon a legcsodálatosabb a gyermek. Mindegyiket szeretni kell, úgy, mintha

valamennyi a saját gyereked lenne. Mennyi kedvesség, mennyi okosság, mennyi érdekesség, ragaszkodás, bizalom van bennük! Mind más, mind rejtély, amit ki kell bogozni és építgetni, fejleszteni az értékeket. Mert mindenki van érték. Nekem meg kell találnom a kódot, hogy elnyerjem a bizalmukat. Nem könnyű feladat!

Mit rejt az a kifejezés, hogy művészeti nevelés? Mi kell ahhoz, hogy elfogadják a gyermek, amit tanítok neki? Él-mény befogadás-feldolgozás-visszaadás.

Ennek a folyamatnak kell lejátszódnia a tanítás során.

Visszagondoltam azokra az emberekre, akik velem foglalkoztak, és még mindig emlékszem rájuk. Apám, aki középületekben és templomokban festett, és rajzolta a mintákat és a csodálatos frizeket, néha nekem is adott egy kis festéket és egy darab rajzlapot, hogy én is alkossak. Vagy az óvodában Vilma néni, aki csodásan hegedült, bő fekete kimonójában ma

darak és pillangók röpködtek, meseországot varázsolva nekünk. Vagy a polgári iskolában Irma néni, az osztályfőnökünk, akivel az egész történelmet és irodalmat eljátszottuk. Vagy *Móricz Zsigmond*, aki arra biztatott, hogy írjak. De nem hagyhatom ki *Kodály Zoltánt* sem, aki előbb tanárom is volt. Amikor látta a bemutatómat a magyar népi játékokból elsős és harmadikos gyerekekkel, csak annyit mondott, „látja, így kell ezt csinálni!”.

Sokat tanultam és sok mindenre rájöttem tanítás közben is. Tanítás-tanulás nagyon összefügg egymással. A másik alapigazság: egy életen át kell tanulni és dolgozni. Frissen tartja az embert, és nem érzi magát feleslegesnek.

Mikor mennyit tanítsunk? Tudni kell a mércét. A tanítás nem lóverseny! Fontos a bábjáték, mert művészeti ág, és benne van a közös játék öröme, alkotásra ösztönöz minden gyereket és felnőttet. Nem vagyok tündér, ahogyan egy lap írja. Oroszlánként harcoltam az egész országban 60 éven át, hogy minden iskolában vezessék be a művészeti nevelést. Vidéken több sikerrel, mint a fővárosban.

Nem vitás, nagy a tananyag. De van egy jó közmondás: „Lassan járj, tovább érsz.” Végre el kell dönteni, hogy ezen a száz sebből vérző bolygón mi a fontosabb: égbe nyúló tornyokat építeni, utcányi felhőkarcolókat, irodaházakat vagy óvodákat, iskolákat, kertes családi házakat, játszótereket, ahol fel tudjuk nevelni egészségesen a gyermekeinket, mert a legfontosabb a gyermek – ő a jövő!”

Gálné dr. Nagy Olga

AZ ESÉLYEGYENLŐSÉG ÖSZTÖNDÍJA

Százkét diáknak és százkét mentornak adta át a „kiváló tanuló–mentor pár” címet és az ezzel együtt járó díjat Arató Gergely, az Oktatási és Kulturális Minisztérium államtitkára március elsején, az Iparművészeti Múzeumban. A pályázat az Útravaló Ösztöndíjprogramban kimagasló teljesítményt nyújtó tanulókat és mentorokat ismeri el.

A pályázaton nyertes tanulók egyenként 20 000 forint, a nyertes mentorok pedig egyenként 30 000 forint összegű ajándékutalványban részesültek. Azon tanulók és mentoraik nevezhettek a pályázatra, akik az Útravaló Ösztöndíjprogram esélyegyenlőségi alprogramjaiban a 2008/2009. tanévben ösztöndíjas jogviszonnyal rendelkeztek, és tanuló–mentor párként kimagasló szakmai munkát végeztek.

A pályázatra 156 közoktatási intézmény jelentkezett 248 tanuló–mentor párt nevezve. A pályázatokat – szakértői értékelést követően – az Oktatási és Kulturális Minisztérium által kijelölt 5 tagú értékelő bizottság bírálta el. A meghozott döntés alapján a pályázaton az Út a középiskolába és az Út az érettségihez alprogramok esetében 90 tanuló és ugyanannyi mentor, míg az Út a szakmához alprogram esetében 12 tanuló és 12 mentor nyerte el a címet és az azzal együtt járó elismerést.

Az Oktatási és Kulturális Minisztérium 2005 szeptemberében indította el az Útravaló Ösztöndíjprogramot, melynek keretében folyamatosan mintegy 20 000 tanuló fejlesztése és egyéni gondozása valósul meg mentortanárok segítségével.

HOGY IS VAN EZ?

Az utóbbi napokban rengeteg dühös, kétségbeesett, felháborodott hangú telefont kaptunk, és a honlapra is sokan írtak a szuperbruttósítás ügyében. Többen faxon, e-mailen megküldték a MÁK-tól kapott 2009. decemberi és 2010. februári kifizetés elszámolási lapját.

Ezek tanulmányozása után írhatom le, hogy sajnos a MÁK-számfejtés helyes, de mégsem hazudott a pénzügyminiszter és kalkulátora. Hogy miért nem?

1. 2010. január 1-jétől a magánszemély összes jövedelme az összevont adóalapba tartozó valamennyi jövedelem, növelve az adóalap-kiegészítéssel (munkáltató által fizetett 27% – *H. P.*), valamint minden külön adózó jövedelem, illetve bevétel összege [1995. évi CXVII. törvény 3. § (75)].
2. Az adóterhet nem viselő járandóságot (pl. nyugdíj) a kifizetőnek, munkáltatónak adóalap-kiegészítés nélkül kell beszámítani az összevont adóalapba [46. § (2)].
3. A számított adót adójóváírás csökkenti, amely a bér- és az arra tekintettel megállapított adóalap-kiegészítés együttes összegének 17%-a, de legfeljebb jogosultsági hónaponként 15 100 Ft (évi 181 200 Ft), ha az összes jövedelem nem haladja meg a 3 188 000 Ft-ot. Ha meghaladja, akkor a meghaladó rész 12%-ával csökkenteni kell a 181 200 Ft-ot, egészen 4 millió 698 ezer forintig, ekkor már adójóváírás nem érvényesíthető (33. §).
Ennek igénybevételéről írásban kell nyilatkozni [48. § (2) d)]. Ezt módosítani, új nyilatkozatot tenni az év során lehetséges [48. § (1)].

Az általam látott esetekben ez a nyilatkozat hiányzik. Lássunk néhány példát!

1. $3\,188\,000\text{ Ft} = 12 \times \text{összes jövedelem, vagyis a bér} + 27\%$
 $3\,188\,000 : 12 \text{ hónappal} = 265\,666\text{ Ft}$
 $265\,666\text{ Ft} = 127\%$
 $= 100\% = 209\,185\text{ Ft}$
 vagyis 209 ezer bruttó fizetés esetén még havi 15 100 Ft adójóváírás illeti meg az adózót.
 Ez az adójóváírási összeg azoknál, akik nem nyilatkoztak, most levonásra került, és ezért érzik becsapva magukat.
2. $4\,000\,000\text{ Ft} = 12 \times \text{összes jövedelem, vagyis a bér} + 27\%$
 $4\,000\,000 : 12 = 333\,333\text{ Ft havonta}$
 $333\,333\text{ Ft} = 127\%$
 $= 100\% = 262\,466\text{ Ft}$
 $A\ 4\,000\,000\text{ Ft a }3\,188\,000\text{ Ft-nál }812\,000\text{ Ft-tal több.}$
 $812\,000 : 12\% = 97\,440\text{ Ft}$
 $181\,200\text{ Ft} - 97\,440 \times 12\text{ hó} = 83\,760\text{ Ft}$
 $83\,760\text{ Ft} : 12\text{ hó} = 6980\text{ Ft}$
 A sok számolás azt mutatja, hogy a 262 ezer forintot keresők is még havi 6980 Ft adójóváírásban részesülnek.
3. 2009-ben 3 millió forintig (havi 250 ezer Ft) 18% volt az adó, felette 36%, most 5 millió szuperbruttó jövedelemig 17%, vagyis a levont adó több mint felére csökken, ez is nyeresége lesz az adózónak, és 5 millió forint felett is csak 32% az adó mértéke.

A tanácsom az, hogy a MÁK-kal konzultálva tegyenek a jogosultak adójóváírási nyilatkozatot.

Dr. Horváth Péter igazgató-titkár

Mit tehetnek az ifjú pedagógusok?

A PSZ Ifjúsági Tagozatának tagjaként határozottan állíthatom, hogy elődeinknek sokkal könnyebb dolga volt a tagtoborzással, mint nekünk van. Még 15-20 évvel ezelőtt is egyértelmű dolog volt, hogy amikor egy friss diplomás pedagógus munkába állt, azonnal a PSZ tagja lett. Ma már nehéz meggyőzni ifjú kollégáimat, hogy érdemes, sőt be kell lépni a szakszervezetbe, hiszen ma még nagyobb szükség van az érdekvédelemre, a jogi tanácsokra, mint korábban volt. Sokak számára a szakszervezet pusztán havi egy-két ezer forint kiadást jelent, és nem látják az igazi értékeket, a mögöttes munkát. Roppant körülményes egy-egy összejövetel megszervezése is, hiszen nem haragudhatunk meg arra a fiatalra, akinek határozott idejű munkaviszonya van, kicsi gyermeket nevel, albérletben vagy önkormányzati bérlakásban lakik és diplomás minimálbérrel él, és így nem tud, vagy csak nincs kedve a szabadidejéből a közösségi programokon részt venni. Sokszor nem is mer elkérdezni a szakszervezeti rendezvényekre, mert félti az állását. Ha mégis megteszi, gyakran nem engedik el.

Az, hogy egy pedagógus fiatal, még nem jelenti azt, hogy nem ért a munkájához, nincsenek jó ötletei, elképzelései. Csupán a tapasztalata hiányzik.

Nagyon nehéz a pályakezdők dolga, legalább a saját környezetükben számíthatnak segítségre, elismerésre, ami motiválja őket, serkenti a munkakedvüket. Mindezekhez az idősebb kollégák elhivatottsága is kell. Ne féltsék a helyüket, a tudásukat adják tovább, hogy a „jó gyakorlat” folyamatosan fejlődhessen, csiszolódhasson.

Mit tehetnek hát a fiatalok? Ha kellő segítséget és támogatást kapnak, „megválthatják a világot”, ha nem, akkor ... Ezek tükrében kérek minden kollégát, hogy akinek lehetősége van, segítse a fiatalok munkáját a Pedagógusok Szakszervezetében és az iskolákban!

Fehérné Kajtár Hajnalka PSZ-IT Bács-Kiskun megye

A fiatalok keveset alszanak

Hasznosabb volna az első iskolai órát későbbre tenni

Az amerikai fiataloknak csak kis hányada alszik jól és eleget – és ez nemcsak álmodást vagy fejfájást okoz, hanem rontja az iskolai teljesítményt is. A 14–18 éves korosztálynak nyolcórás alvásnál kevesebb nem elég.

A késői tizenévesek egészségügyi kockázatának tanulmányozására 14–18 éves tanulók alvási szokásait vizsgálták szakemberek. Évekkel ezelőtt egy hasonló fölmérés eredményei alapján a kutatók hangsúlyozták, hogy ennek a korosztálynak legalább kilencórás alvásra volna szüksége. Nyolc óránál kevesebb azonban semmiképpen sem elég.

Most *Danice Eaton* vezetésével az amerikai Járványügyi és Betegség-megelőzési Központ (CDC) munkacsoportja 12 000 iskolás alvási szokásait vizsgálta. Kiderült, összességében a 14–18 éveseknek csak nyolc százaléka aludt eleget minden átlagos éjszaka. A többiek napközben álmosak voltak, sokuknál jelent meg depresszió, fejfájás és iskolai teljesítményzavar. A korosztályhoz tartozók 10 százaléka csak ötórányi időt töltött éjszakánként alvással, 23 százalék pedig legfeljebb hat órát aludt. Az alváshiány a lányoknál gyakoribb volt.

A napi elfoglaltság ebben a korban legtöbbször azt jelenti, hogy a fiatalok mind később kerülnek ágyba, és reggelente legtöbbször úgy érzik, hogy ez még csak az éjszaka közepe. A Nemzeti Alvási Alapítvány kutatási adatai szerint jobb volna a tizenévesek tanulási eredménye, ha mindennap legalább egy órával később kezdenék az iskolai tanulást. A munkacsoport vezetője szerint a jelenlegi rendszerben a fiataloknak a tanítási napokon esténként legkésőbb tíz órakor ágyban volna a helyük.

A mind magasabb osztályokba lépő tizenévesek különféle munkák miatt még kevesebbet alszanak. A szakértők egy része szintén úgy látja, hogy hasznosabb lenne reggelente az első iskolai órát a jelenleginél későbbre tenni.

A MAGYAROK ÖTÖDE FOGÉKONY A SZÉLSŐJOBB ESZMÉKRE

Krekó Péter, a Political Capital kutatási igazgatója szerint a magyarok ötöde fogékony a szélsőjobb eszméire. A szélsőjobboldalra fogékonyak aránya alapján Magyarország a harmadik Európában. A társadalom szélsőségek felé hajlása nemcsak a radikális pártok népszerűségének növekedését jelenti, hanem azt, hogy a politikai centrum szereplői radikálisabb megoldásokat választanak.

Magyarország Ukrajna és Bulgária mögött a harmadik helyen áll a szélsőjobboldalra fogékonyak aránya alapján – mondta *Krekó Péter*, a Political Capital kutatási igazgatója egy rendezvényen. Hozzátette: a magyar társadalom csaknem 21 százaléka állítja a felmérések szerint, hogy értékrendje a radikális jobboldalhoz áll közel.

Az igazgató *A szélsőjobboldal iránti társadalmi kereslet Európában* című tanulmány bemutatásakor elmondta: a társadalom szélsőségek felé hajlása nemcsak a radikális pártok népszerűségének növekedését jelenti, hanem azt, hogy a politikai centrum szereplői radikálisabb megoldásokat választanak. Utalt arra: Kelet-Európában a rossz közérzet, az instabil gazdasági helyzet „a gyúanyag a radikális mozgalmak számára”, míg Nyugaton egyebek mellett az antiglobalizmus képében jelenik meg a radikalizmus. Arra is felhívta a figyelmet, hogy ettől némiképp eltér Szlovákia, ahol 2005 és 2009 között a Fico-kormány alatt az előítéleteség és a sovinizmus ugyan erősödött, de az egzisztenciális félelmek csökkentek. Krekó Péter arról is beszélt, hogy a magyar társadalom 52 százaléka volt előítéletesnek tekinthető 2009-ben a felmérések

alapján. A magyaroknak a kormányba, a demokráciába, sőt még az ENSZ intézményeibe vetett bizalma is csökkent.

Szabados Krisztián, a Political Capital ügyvezető igazgatója elmondta, vizsgálataik megállapították, hogy nő a szélsőségek iránti fogékonyosság Kelet-Európában, szemben Nyugat-Európával, ahol csak a déli régiókban tapasztalható ez a probléma. Ez egyfajta „új vasfüggőnyt” jelent, „ami nem drótból áll, hanem ideológiából” – fűzte hozzá.

Mint mondta, a 2006-ban alakult Magyar Gárda „sokkal-sokkal veszélyesebb, mint a MIÉP”, mert antiszemizmussal legfeljebb 5 százalékot lehetne elérni Magyarországon, ez a mozgalom viszont romaellenes is. Ugyanennek a jelenségnek Nyugat-Európában a bevándorlók elleni véleménynyilvánítás felel meg.

Diszlexia-kerekasztal Dél-Budán

A jövő szakembereinek megújult technikai bázison, korszerűsített képzési rendszerben történő felkészítése kezdődött meg a TISZK-ekben, térségi integrált szakképző központokban.

A Dél-budai TISZK az Új Magyarország Fejlesztési Terv keretében, az EU 100%-os támogatásával és az Európai Szociális Alap társfinanszírozásával – pályázati úton elnyert – 226 millió forint felhasználásával hozta létre öt tagiskola közreműködésével a szakközépiskola-komplexumot.

A rendelkezésre álló keret jelentős részét a hátrányos helyzetből induló, sajátos nevelési igényű tanulók szakképzésének elősegítésére fordítják. Különös figyelemmel kísérik a diszlexiás fiatalok pályaválasztását, azokat, akiknek tervezett szakmájuk, foglalkozásuk gyakorlása során ezzel az egyéni problémával is meg kell küzdeniük.

Számos szakiskolában előfordul, hogy a továbbtanulásra jelentkező diszlexiás tanulókat emiatt eltanácsolják. A Dél-Budai TISZK-hez tartozó tagiskolák a nehezebb utat választották, a pedagógia-módszertani eszközök tárházát fejlesztik a diszlexiások szakmatanulásának, majdani elhelyezkedésének megkönnyítése érdekében.

A külföldi kutatási eredmények és a diszlexia-gondozás gyakorlata lesz a témája annak a nemzetközi kerekasztal-beszélgetésnek és workshopnak, amelyet a szakképző központhoz tartozó Öveges Középiskolában rendeztek március 5-én. A minikonferencia résztvevői közt elismert angol, írországi és bolgár gyógypedagógusok ismertették legfrissebb eredményeiket és adták át tapasztalataikat a diszlexiamérésről, valamint a felsőoktatásban alkalmazott módszerekről.

A hazai szakemberek egyebek közt a diszlexiatámogatás technológiai eszközeiről tartottak prezentációt az MTA Pszichológiai Intézetében folytatott kutatások alapján.

Már 95 ezer személy támogatásáról döntöttek

Az eddig beérkezett kérelmek figyelembevételével már 95 000 szociális hátrányos helyzetben élő személy több mint 2,2 milliárd Ft összegű üdülési támogatásáról döntött a Magyar Nemzeti Üdülési Alapítvány.

A napokban kapják meg a támogatásról szóló értesítő leveleket a pályázati kiírásnak megfelelő, alacsony jövedelmű nyugdíjasok, a legalább két kiskorú gyermeket nevelő munkavállalók, a fogyatékossgal élők és a szakiskolai tanulók.

Az 5000–15 000 Ft közötti önrész vállalását egyre több együttműködő civil szervezet, alapítvány, szakszervezet, önkormányzat vagy támogató családtag biztosítja a pályázó részére. A 25 000–40 000 Ft összegű üdülési csekkel a támogatott személyek közel 15 ezer belföldi szolgáltatónál pihenhettek, üdülhettek, művelődhetnek, kapcsolódhatnak ki.

Az alapítvány évről évre egyre nagyobb forrást biztosít saját gazdálkodásának eredményéből a szociálisan hátrányos helyzetben élők üdülési támogatására. A kérelmezők a 2010 évben 3,2 milliárd forint üdülési támogatáshoz pályázati úton. A támogatás továbbra szociálisan hátrányos helyzetben élők számára, mivel annak határideje folyamatos, a pályázati keret kimerüléséig – de nem tovább, mint 2010. szeptember 15-ig – tart.

A pályázatok részletes kiírásai és a pályázati adatlap megtalálható a közlönyökben, az ügyfélszolgálati irodákon, a Tourinform-irodáknál, az együttműködő civil szervezeteknél és a www.udulesicsekk.hu web-oldalon.

A pályázatok részletes kiírásai és a pályázati adatlap megtalálható a közlönyökben, az ügyfélszolgálati irodákon

Főleg a munkanélküliségtől félnek a diákok

VILÁGHÁLÓ, LAKÁS, PÉNZ, MOBIL KELL A FIATALOKNAK

Az Európai Ifjúság Kutató (EIKKA) legfrissebb kutatásának adatai alapján az érettségi előtt álló fiatalok nagy része tervezi a továbbtanulást, fél a munkanélküliségtől és leginkább a szülei véleményére hallgat. A felvételi lapok kitöltésének határideje február 15-én lejárt, idén is közel 10 000 fiatal lép át a felsőoktatásba, amiről a kutatás tanulsága szerint kevés hiteles információjuk van.

Az Európai Ifjúság Kutató (EIKKA) 2009 decemberében országos ifjúsági felmérést végzett közel 500 diák bevonásával. Jancsák Csaba, az EIKKA vezető szociológusa, a kutatás vezetője elmondta, hogy a felsorolt 24 negatív társadalmi jelenség közül Magyarországon a válaszadók 92 százaléka fél a munkanélküliségtől, és 88 százalékuk ennek elkerülését jelölte meg a továbbtanulás fő okaként. A kutatásból kiderül, hogy a diákok a piacképes diploma megszerzése után a hallgatói juttatásokat, a nyelvtanulási lehetőségeket és a diákéletet mérlegelik a leginkább, amikor intézményt választanak. A válaszadók közel 80 százalékánál beszélhetünk tudatos karrierépítésről, a kutatásból azonban sajnos az is kiderül, hogy a diákok nincsenek tisztában vele, milyen kvalitásokra van szükség bizonyos képzésekhez.

A kapcsolati tőke kiépítésének ideje

Gulyás Gábor, a Modern Üzleti Tudományok Főiskolájának tanszékvezetője és karrier-tanácsadója ennek kapcsán

azt nyilatkozta, hogy a diákokat a felsőoktatásban sem szabad magukra hagyni. „A diákevek alatt a nyelvtudás megalapozása, az aktív kapcsolati tőke felépítése is fontos szempont, mivel a piacképes diploma ezek segítségével válik valutává a munkaerőpiacon. Intézményünk nagyon erős ezen a területen, a karriertervezés és a tanácsadás már a második évfolyamon megkezdődik a személyiségalapú élettervezés tantárggyal, és folytatódik az iskola elvégzése után is. Magam Cambridge-okleveles coachként a jövőre próbálom felkészíteni a diákokat, 60 szakmára fejlesztettem ki a szükséges készségek listáját. Ha a diák elképzelése nem esik egybe a készségeivel, segítünk fejleszteni vagy az elképzelésen korrigálni.”

Az értékvilág csúcsán az internet áll

Sajnálatos tendencia, hogy a 18 évesek körében teljes bizalmi válság alakult ki a közszereplők iránt. A szűk környezet szerepe ezzel szemben felerősödött, a szülők és barátok véleményében a fiatalok 90 százaléka megbízik. A tradicionális értékek, mint a vallásos hit, háttérbe szorultak náluk, de megjelent egy új, materialista értékvilág, amelynek csúcsán a saját internet áll, ezt követi a lakás, pénz és mobil birtoklása. Az információs társadalom bennszülöttei számára mindennapos dolog az IKT technológiák alkalmazása, de hogy szükségleteiket milyen magas leendő fizetésből kívánják fedezni, arra a diákok nehe-

zen tudtak válaszolni. Jancsák Csaba azt is elmondta, hogy a felvételi lapok kitöltésénél a fiatalok első helyen egy „álomszakot” jelölnek meg, függetlenül a bekerülési esélyektől, majd második helyen célozzák meg a realitást.

Alternatív út a biztos bekerülésre

A biztos bekerülés érdekében egy alternatív út is felkerül a jelentkezési lapra, felsőfokú szakképzés vagy költségterítéses alapszak formájában. Juszti Barbara, az MÜTF karrierirodájának vezetője szerint a felsőfokú szakképzés megmenthet a hibás döntéstől és anyagi biztonságot ad. „A 18 évesek sok esetben bizonytalanok. A felsőfokú szakképzésnek sok előnye van, például a diák betekintést nyer a szakmába, és felelősségteljes döntést tud hozni, miközben saját maga számára is megkönnyíti mind az alapszakra való bekezdést, mind az ott tanultak elsajátítását. Már diploma előtt piacképes szakmát tarthat a kezében a fiatal, ami biztosítékként is szolgál a jövőben.

Az MÜTF számos felsőfokú szakképzést kínál, és – legyen az kereskedelmi szakmenedzser, európai uniós üzleti szakügyintéző, logisztikai műszaki menedzserasszisztens, nemzetközi szállítmányozási és logisztikai szakügyintéző, energetikai és mechatronikai mérnökasszisztens – bizonyos, hogy anyagilag és szakmailag is csak profitálhat belőle a jelentkező.”

PÁLYAKEZDŐK MUNKA NÉLKÜL

Három hónapos csökkenés után, januárban ismét emelkedett a pályakezdő álláskeresők száma. Az előző hónapoz képest 3,6 százalékkal voltak többen a frissen végzett, fiatal munkanélküliek, így több mint 53 ezer regisztráltról beszélhetünk az év első hónapjában.

Januárban visszafordult a három hónapja tartó kedvező folyamat, és 3,6 százalékkal emelkedett a munkanélküli pályakezdők száma. Ez azt jelenti, hogy több mint 1800-zal többen voltak, mint az előző hónapban, számuk így több mint 53 ezerre bővült – derül ki az Állami Foglalkoztatási Szolgálat (ÁFSZ) összesítéséből. Az adatok szerint többen közülük olyan visszalépők, akik korábban megszakították a kapcsolatot az ÁFSZ-szel, de most ismét a szervezeten keresztül keresnek munkalehetőséget.

Január végén tehát 53 100 pályakezdő álláskereső szere-

pelt a nyilvántartásban, ami 27,6 százalékkal több, mint egy évvel korábban. Továbbra is jellemző, hogy a frissen végzett munkanélküliek száma – éves összevetésben – azon területeken nőtt leginkább, ahol az összes álláskereső számában is ez volt tapasztalható, így Közép- és Nyugat-Dunántúlon.

Még mindig az alacsonyabb végzettségűek vannak a legtöbben a pályakezdő álláskeresők között: a legfeljebb 8 általános iskolát végzettek majdnem 37 százalékot tesznek ki, valamint a szakmunkásképzőt vagy szakiskolát, illetve szakközépiskolát befejezők aránya is magas, 19-19 százalék körüli. A munkanélküli fiatalok több mint 13 százaléka gimnáziumot, 4 százalékuk technikumot végzett, és 6,7 százalékuk volt felsőfokú végzettségű.

(Forrás: Állami Foglalkoztatási Szolgálat)

BAJNAI: AZ OKTATÁSBAN VAN A JÖVŐ

Magyarországnak el kell végeznie a házi feladatát

Magyarországnak az a feladata, hogy az elmúlt időszak áldozatvállalásának és lemondásának az eredményéből elsőként az oktatásnak adjon részt, mert az oktatásban van a jövő – erről *Bajnai Gordon* miniszterelnök beszélt február 19-én az észak-borsodi Kazincbarcikán, a felújítás alatt álló Pollack Mihály Általános Iskolában gyerekek és pedagógusok előtt.

Rámutatott, hogy a legjobb befektetés, ha a gyarapodásból származó pénz legjelentősebb részét az oktatásra fordítják, a gyerekek tanítására, hogy olyan munkát, ismereteket szerezzenek, amelyek hasznukra válnak, és később munkájuk lehet. Hozzátette: a soron következő kormányoknak az a feladata, hogy azon a pályán tartsák Magyarországot, amelyen kijut a válságból. „Takarékos pályán és bölcsen” az oktatásba kell fektetni azt a pénzt, amit most megteremtene – mondta.

Úgy fogalmazott: annak az iskola-felújítási koncepciónak, amelyet négy évvel ezelőtt elindítottak, az volt a

**A legjobb befektetés,
ha a gyarapodásból származó pénz
legjelentősebb részét az oktatásra
fordítják, a gyerekek tanítására, hogy
olyan munkát, ismereteket szerezzenek,
amelyek hasznukra válnak, és később
munkájuk lehet**

lényege, hogy ne csak a falak újuljanak meg, hanem az eszközök, a berendezések is, amelyek lehetővé teszik a korszerű oktatást. Ezáltal pedig biztosítják a diákok számára a versenyképes tudást.

Kitért arra, hogy ma már az iskolákba, de még az óvodákba is felvételizni, vizsgázni kell. Ebben a nehéz válságban Magyarországnak is vizsgázni kellett, „el kellett végezni a

házi feladatát, és az látszik az elmúlt hónapok fejleményeiből, hogy a mi házi feladatunkat elég jóra osztályozták” – mondta. Ez azt mutatja, az ország megint jó pályán van, ahol „nemcsak a mának élünk, nemcsak tovább nyújtózkodunk, mint a takarónk ér”, hanem a jövőnek is adunk esélyt – mondta.

Kifejtette, az országban több mint százmilliárd forintból 365 iskola újulhat meg, erre nagy szükség van, hiszen a magyar oktatási intézményeknek csaknem a fele 1945 előtt épült, további egyharmada pedig 1980 előtt készült el. Ezért indították el az elmúlt 50-60 év legnagyobb iskolafelújítási programját.

Bajnai Gordon a kazincbarcikai beszédében kitért a BorsodChem Zrt, mint a térség egyik legnagyobb munkáltatója sorsára is. Megjegyezte: ha van munkahely, stabil a társadalom, és a gyerekeknek is stabil a jövőjük.

Egyszerűbb közoktatási jogszabályokra van szükség!

Az oktatási jogok biztosa szerint egyszerűbbé, közérthetőbbé kellene tenni a közoktatási jogszabályokat; *Aáry-Tamás Lajos* úgy véli, sokkal több kérdést lehetne az iskolák, egyetemek hatáskörébe utalni. Az oktatási jogok biztosa a hivatal fenntartásának tizedik évfordulója kapcsán azt mondta, „nagy hibák nincsenek a közoktatási szabályokban”, ugyanakkor hihetetlen mennyiségű a jogi szabályozás.

Ma a közoktatási törvény a legnagyobb törvény, számtalan miniszteri és kormányrendelettel – mutatott rá. Sokszor jogvégzett emberek számára is bajos az eligazodás, szinte lehetetlen a jogszabályok teljes körű ismerete. Ezt érezni a konfliktusokból is – jegyezte meg.

Az elmúlt tíz év legfontosabb változása, hogy ha korábban konfliktushelyzet alakult ki, az oktatás szereplői elsősorban pedagógiai eszközökben gondolkodtak, ma már a jogi aspektusra is gondolnak. Aáry-Tamás Lajos szerint az elmúlt évtizedben javult a diákok jogismerete, míg a tanároké nagyjából olyan, mint 2000-ben.

A biztos összegzése szerint a hivatal az elmúlt tíz évben 4511 állásfoglalást fogalmazott meg. A hivatalához 5506 panasz érkezett a közoktatás, 3492 a felsőoktatás, illetve 332 a szakképzés területéről. Elektronikus formában nyújtottak be 5724 panaszt, postai úton 3749 megkeresés érkezett, míg 445-en személyesen fordultak a hivatalhoz. Tanulók és hallgatók 3478 panaszt nyújtottak be, míg szülők 2502-t. Pedagógus, intézményvezető, oktató 2086 megkeresést adott be.

A jövő évtized végére az álláslehetőségek 85 százaléka diplomát igényel majd

Központi szerepet játszik az oktatás a munkahelyteremtésben és a gazdasági növekedés megalapozásában, és a nemzetközi gazdasági válság következtében megnő a jelentősége a szociális vívmányok megőrzésében is – állapították meg február 15-i brüsszeli találkozásukon az európai uniós tagországok oktatási ügyekkel foglalkozó miniszterei.

Ángel Gabilondo, az uniót elnöklő Spanyolország oktatási minisztere azt is kiemelte: sok tennivaló van még az unióban, hogy növeljék a tagországok közti szociális kohéziót, összeforrottságot. Az értekezleten egyebek között a most kidolgozás alatt álló tízéves átfogó gazdasági program, az EU 2020 stratégia oktatási vonatkozásait vitatták meg.

Az új oktatási biztos, a ciprusi *Andrulla Vasziliu* ezzel kapcsolatban rámutatott, hogy a prognózisok szerint a jövő évtized végére az unióban az álláslehetőségek 85 százaléka felsőfokú végzettséget igényel majd, ami a mostani helyzethez képest 19 millió új egyetemi vagy főiskolai végzettségű munkavállalót jelent.

A találkozó után kiadott közlemény szerint számos tagország egyetértett azzal a felvetéssel, hogy az EU 2020 programba konkrét (akár számszerűsített) oktatási célkitűzéseket is vegyenek be. Tavaly már megállapodtak a tagországok abban, hogy uniós átlagban el kellene érni a felsőfokú végzettség arányának 40 százalékra emelkedését. Fontosnak mondták azt is, hogy a terület megfelelő finanszírozáshoz jusson, és ebbe vonják be a magánszférát is.

TÍZÉVES AZ ARANY JÁNOS TEHETSÉGGONDOZÓ PROGRAM

A siker titka, hogy a politika összefogott a jövő érdekében

Az Arany János Tehetséggondozó Program (AJTP) az elmúlt 10 évben a magyar oktatás egyik meghatározó, sikeres programjává nőtte ki magát. Indulásakor, 2000-ben 13 középiskola 352 tanulója vett részt benne. Az AJTP-ben a tehetséggondozásban részesülő tanulók száma a 2009/2010-es tanévre 3000 főre emelkedett, 23 középiskola és 17 önálló igazgatású kollégiumban működik az AJTP. A támogatás összege pedig több mint 2 milliárd forint. Tavaly óta azon tehetséges és rászoruló gyermekek is a program résztvevői lehetnek, akik a jogszabály értelmében nem minősülnek hátrányos helyzetűnek.

Hiller István oktatási és kulturális miniszter az Arany János Tehetséggondozó Program 10 éves jubileumi ünnepségén, január 12-én felidézte, hogy a programot egy korábbi kormány indította el, és – mint megjegyezte – „jó, hogy elindította”. A magyar pedagógusok az első pillanattól értették és szerették. Kiemelte, hogy egy program életében a folyamatosság lételem. „Az Arany János Tehetséggondozó Programot megtartani, továbbvinni jó ügy. A program nem szorul változtatásra, de kell és lehet csiszolni” – mondta.

A program előzménye

Az AJTP alapelve, hogy a közoktatás egyik legfontosabb feladata hozzájárulni a társadalmi esélyegyenlőtlenségek mérsékléséhez. A hátrányos helyzetben lévő, jó képességű tanulók számára kíván lehetőséget teremteni arra, hogy egy előkészítő gimnáziumi év keretében pótolják különböző hiányosságait, a jó alapok reményében kezdhesék meg gimnáziumi tanulmányaikat, majd felsőoktatási intézményben folytassák azt.

A tehetségvizsgálat eredménye és a szociális helyzet figyelembevételével a pályázat keretében évről évre kiválasztott nyolcadik évfolyamos diákok beiskolázása megyénként egy-egy olyan gimnáziumba (és kollégiumba) történik, amelyik a felsőfokú továbbtanulásra való felkészítésben és a tanulmányi versenyeken megyei – sőt országos – szinten a legeredményesebbek között van. Borsod-Abaúj-Zemplén, Hajdú-Bihar, Heves és Veszprém megyében 2-2 városban, a többi megyében egy-egy városban működik a program. Pest megyében nincs, Budapesten egy AJTP-s középiskola van.

A programban minden diák kollégista is.

A célcsoport

A program létrejöttének hátterében azok a szociológiai felmérések álltak, amelyek szerint a különösen népszerű egyetemi karokon – mint a jogi, közgazdasági, orvosi – csupán másfél százalékra tehető az ötezernél kevesebb lélekszámú településről származó hallgatók aránya. A programba az 5000 lakosnál alacsonyabb lélekszámú településekről pályázhattak azok a diákok, akiket iskolájuk javasolt a szintre hozó tanulmányok folytatására, és akik vállalták a kollégiumi elhelyezést.

2003-tól a hátrányos helyzet fogalmának közoktatási törvényben történő meghatározásával a nagyobb településekről is bekerülhetnek diákok, de csak a hátrányos helyzetűek. A program elnevezése is ekkor változott meg, és lett a Hátrányos Helyzetű Tanulók Arany János Tehetséggondozó Programja.

A jelenleg hatályos rendelkezés értelmében az AJTP-be annak lehet bekapcsolódni, aki tanulói jogviszonyban áll, a középiskola kilencedik évfolyamára jelentkezik abban a tanévben, amelyben a pályázatot meghirdetik, és a közoktatási törvény szerint hátrányos helyzetű, illetve a gyermekjóléti szolgálat – az általános iskola és a szülő kezdeményezésére elkészített – javaslata alapján rászorult.

A programban zajló tevékenységek

Az AJTP olyan 5 éves fejlesztést, tehetséggondozást biztosít a programban részt vevő hátrányos helyzetű tanulók számára a gimnáziumokban és a kollégiumokban, amelynek célja az előkészítés a felsőoktatási intézményekben való továbbtanulásra. Az önismeret, kommunikáció, tanulásmódszertan az öt év folyamán segíti a tanulók személyiségfejlesztését. Az öt éves képzés során cél, hogy a diák angol nyelvből „C” típusú középfokú nyelvvizsgát tegyen, informatikából ECDL bizonyítványt, valamint gépjárművezetői engedélyt szerezzen. A tanulók rendszeresen részt vesznek az Arany János Tehetséggondozó Program művészeti és sporttálalkozóin, szaktáborain.

Anyagi háttér

A programba járó diákok után mind az iskola, mind a kollégium fenntartója emelt összegű hozzájárulást kap. Ez összességében mintegy 3,5 milliárd Ft – a minden

diák után egyébként is járó normatív támogatáson túl mintegy 2 milliárd Ft többlet állami támogatást jelent. Az AJTP előkészítésére és folyamatos fejlesztésére az OKM fejezeti forrásaiból egy-egy évben 30-40 millió Ft-ot fordítottak. Ez a forrás alapvetően a programiroda működését, különböző országos versenyek, alkotótáborok, konferenciák, művészeti fesztiválok megszervezésének, az AJTP-ben tanító pedagógusok továbbképzésének költségeit, és a program működésének tapasztalatait magában foglaló kiadványok elkészítéséhez való hozzájárulást fedezte.

Hiller István szakminiszter és Pokorni Zoltán, az Oktatási Bizottság alelnöke a Hátrányos Helyzetű Tanulók Arany János Tehetséggondozó Programja kapcsán 2009. január 20-án arról állapodott meg, hogy a költségvetési forrásokból finanszírozott férőhelyek feletti, a 2009/2010. tanévben indítandó 9. évfolyamokra még rendelkezésre álló férőhelyek betöltését minisztériumi forrás terhére teszi lehetővé a tárca. Ezen férőhelyeket olyan diákok tölthetik be, akik tehetségesek és rászoruló, de a jogszabály értelmében nem minősülnek hátrányos helyzetűnek. A programban történő részvételük finanszírozását a pályázati úton biztosított minisztériumi forrás teszi lehetővé. A programba emelt összegű hozzájárulás igénybevétele mellett bevonható tanulók köre azóta kiegészült a hátrányos helyzetűnek nem minősülő, de – a gyermekjóléti szolgálat nyilvántartása alapján – rászorulóknak tekinthető gyermekekkel.

Meghívásos pályázat

A január 21-én a programban részt vevő intézmények körében rendezett igazgatói értekezleten a tárca tájékoztatta a program intézményeinek képviselőit az egyeztetésen elhangzottokról. Ezt követően megjelent egy meghívásos pályázati felhívás, amire 13 középiskola nyújtott be pályázatot. Valamennyi megfelelt a pályázati felhívásban foglalt feltételeknek és pályázati követelményeknek. A pályázható, összesen 55 férőhelyből 55 férőhely finanszírozására érkezett igény. Az Oktatási és Kulturális Minisztérium 2009 márciusában valamennyi pályázó középiskolával megkötötte a támogatási szerződést, így valamennyi igényelt férőhely finanszírozását biztosította. Az ezen férőhelyekre felvett tanulók után a támogatás mértéke összesen 43 890 000 Ft.

(Folytatás a 4. oldalról.)

– Viszont nőtt az óraszám, az osztálylétszám, az adminisztrációs teher, ráadásul többek közt a bukátás jogának elvesztése miatt a pedagógusok úgy érzik, a presztízsük is csökkent.

– Ebben a szakmai vitában – úgy gondolom – legitim az egyik és a másik érvelés is. Azok, akik a szakmát valóban ismerik, pontosan tudják: ha egy tanár bemegy az osztályterembe, és becsukja az ajtót, kinn marad a kerettanterv, de még a Nemzeti alaptanterv is. Ha van 22 gyerek, akkor az már egy jó létszámnak minősül. Én a hetvenes években voltam általános iskolás, emlékszem, 35-en voltunk az osztályban. Persze, hogy nehezebb, de nem igaz, hogy ekkora létszámmal nem lehet jó szakmai munkát végezni. De ma nem is ez a fő gond. Inkább az: az osztályok elérik-e a finanszírozáshoz szükséges 16-18 fős létszámot. A presztízst pedig – szerintem – az teremti meg, hogy a pedagógus tud-e olyan „aurát” kialakítani az osztályban, ahol a tudás átadása, átvétele és a nevelés hat. Elismerem, hogy olyan új problémák is jelentkeztek az oktatásban, amelyekre a pedagógusok döntő többsége nem kapott, nem is kaphatott egyetemi vagy főiskolai „kiképzést”. Ezek azonban nem az oktatás, hanem a társadalom problémái. Ebben a ciklusban nagyon sokat beszélünk a társadalmi, ezen belül az iskolai erőszak megjelenéséről, felerősödéséről. Azt hiszem, a helyes út továbbra is a szülő, a pedagógus és a diák együttműködése. Miközben persze jogi lépésekre is szükség van.

– Ön szerint az elkövetkező időben mi lesz a magyar közoktatás legfontosabb kérdése?

– Egyértelműen az iskola, az oktatás struktúrájának kérdése. Úgy vélem, az állam szerepének erősítése a magyar közoktatásban a jelen és a közeljövő meghatározó témája lesz. Az állami fenntartású iskolák létrehozását én már 2008-ban a kormányban, 2009-ben a nyilvánosság előtt is felvettem. Az önkormányzati és a közoktatási törvény bevezetése óta eltelt majdnem két évtized tapasztalatai alapján azt javasoltam: Magyarországon ismét iktassuk be az államot az iskolafenntartók sorába. A gyakorlati megvalósítás előkészítésére öt alaptételt dolgoztunk ki, ezek kimondták: Magyarországon szükség van állami fenntartású iskolákra azért, hogy a közoktatásban csökkenjenek az esélykülönbségek; az állami iskolák nem rendeletileg, hanem tárgyalások útján,

fenntartócsere révén jönnének létre minden egyes olyan iskolafenntartóval, amely ezt kezdeményezi, de az állam is szorgalmazhat ilyen tárgyalásokat. Az oktatás az ország állami iskoláiban egy-séges tanrend alapján történne. Az állami iskolákban közalkalmazottak dolgoznának, az állam gyakorolja az alkalmazási jogokat, alakítja ki a feltételeket, a tanárok az államtól kapnák a fizetésüket. Az állami iskolák létrejötte semmilyen módon nem befolyásolja a jelenlegi iskolafenntartók belső működését. Ezeket a tételt javasoltuk megvitatásra.

– Miért nem valósult meg?

– Mert a gazdasági válság keresztülhúzta a terveket. Ahhoz, hogy a kellő tapasztalatot hozó, legalább két tanévet magában foglaló próbaidőszakot 200-250 iskolával elindítsuk, 3,5-4 milliárd forintba lenne szükség. Ez az összeg a tervezéskor még rendelkezésre állt, de a gazdasági válság miatt át kellett csoportosítani.

– Több vád is érte az elképzelést, például az, hogy a szegények iskolarendszere lesz...

– Aki azt gondolja, hogy csak a legszegényebb önkormányzatok jelentkeztek, annak a valóságról fogalma sincs. Az ország leggazdagabb, nyugat-magyarországi településeiről jelentkeztek önkormányzatok, hogy ha nem is minden iskolájukat, de legalább egyet ők is szívesen állami fenntartásba adnának. Ez a rendszer szolgálja a társadalmi mobilitást is: ha egy család egyik városból a másikba költözik, a gyermeknek nem kell új iskolai tanrendhez igazodnia, hanem az egységes tanrend szerint folytathatja a tanulmányait a másik iskolában. Nagyon sok tárgyalást folytattam szakmai és társadalmi szervezetekkel, pártokkal, és számomra bebizonyosodott, az állami fenntartású iskolákra ma van igény. Azt látom: az eredeti elképzeléssel ugyan vannak rokon elgondolások, ám vagy kevesebbet akarnak – csak a pedagógusok központi bérezését értik ezen –, vagy teljes átalakítást. Mindkettő káoszhoz vezetne.

– Ön szerint mi a mai közoktatás legnagyobb gondja?

– A szegregáció. A szegregáció ügyében Magyarország álságos. Papíron kevésbé látszik a hétköznapi valósága. Bár a szegregáció megoldásában az oktatáspolitikának meghatározó szerepe van, a szegregáció ellen mégis a munkahelyteremtés a leghatékonyabb fegyver. Ha egy gyermek azt látja, hogy a szülei dolgoznak, az számára egy minta: érdemes tanulni, neki is vannak kötelezettsé-

gei. Másrészt minél hamarabb hozzuk be a nevelési rendszerbe a gyereket, annál biztosabb, hogy szakmát tud szerezni, szocializálódik. Ezért vezettük be az óvodáztatási segélyt, amely olyan szélsőséges reakciókat is kiváltott, hogy „minek több pénzt adni a cigányoknak”. Lehet, hogy hétmilliárd forint óvodáztatási segély most soknak tűnik egyszerre, de még mindig kevesebb, mint évek múlva a munkanélküli-segélyek összege.

– A következő kormány mennyit fog megőrizni az önök intézkedéseiből?

– Egy kormánynak, a parlamenti többségnek alkotmányos joga, hogy változtasson, de az alapoknak közösnek kell lenniük. Egy demokráciában nyilván nem is lehet mindent úgy folytatni, ahogy volt, hiszen a különböző pártok másképp gondolkodnak egy-egy kérdés részleteiről. Most két dolog következhet. Az egyik: a megalakuló új parlament és a kormány szakmai szempontok alapján meghatározza, milyen eddigi döntésekkel ért egyet, és azokat továbbviszi. A másik: ha kizárólag azt akarja hangsúlyozni, hogy ő más, mint mi voltunk, és ezért mindent megváltoztat. Akkor a fürdővízzel együtt kiönti a gyereket is. Mind a kettőnek látom az esélyét.

– De Magyarországon erről sem a józan ész, sokkal inkább a politika dönt. Ettől miért nem tudta függetleníteni magát az oktatás?

– Én ezt az egész ciklusra nézve az egyik legfontosabb kérdésnek tartom. Már 2003-ban, amikor kulturális miniszter lettem, azt mondtam: „Kinyújtott kézzel érkezem.” A kinyújtott kezét meg lehet ragadni, és el lehet ütni. Akik elfogadták, azokkal létrehoztuk az Európa-hírű filmtörvényt és az előadó-művészeti törvényt. A közoktatási törvény módosításakor, az esélyegyenlőségi törvények szavazása előtt minden parlamenti párt oktatáspolitikusával tárgyaltam. Azt ajánlottam: legyen egy alap, nevezzük megállapodásnak, szerződésnek, paktumnak azokat a közoktatási alapelveket, amelyekben megegyeztünk. Csak részsikereket értem el. Nem a szakmaiságot utasították el, sokan még egyet is értettek velem és a teendőnkkel. De 2007 Magyarországon túlságosan nehéz volt elfogadni a kinyújtott kezét, mert az aktuálpolitika felülírta a szakmai szempontokat. Mindezekkel együtt azt mondhatom, hogy az elmúlt négy évet büszkén vállalhatom, vállalhatjuk, mert az Új Tudás Programmal elindítottuk a magyar közoktatás korszerűsítését. Ezt az utat kell folytatni.

Millei Ilona

Fetés András ÉRDEM

Elvekből nem,
csak munkából éltem,
egész életemben
nem henyéltem;
– Így hát
joggal kérdem,
mi terem a réten,
szebb lesz-e a ruha,
lesz-e lakás végre,
mindenkinek pénze
tejre, s primőr cseresznyére?
Attól, hogy valaki a múltban
az erdőben sétálva,
rácsapott egy német
kóbor lovára,
s e hős tettet beváltja
illegális munkára,
s megmondja nekem,

dolgom hogyan teszem,
hogy abból forint,
s neki svájci bankbetétje,
medencés villája
fent a hegyen,
s nekem hét szükesztendő
legyen. Hogy mi és
kié az érdem?
Én már nem is kérde;
enyém az úgy érzem,
az élet eldöntötte
régén.
Az utóbbi időben
nem árrendezett fontos
népélelmészeti cikket,
(ha jó napom van)
szalonnán, s kenyéren.

EGYEDÜL

Eldübörgött
a harsány nyár,
a sárga határ
ökörnyál takaróján
az ősz fáradtan
szundikál.
Hogy régen nem vagy,
lassan megszokom
már, árnyékom a magány,
de a fészkére a madár is
visszaszáll,
Fényévnnyiről jövők,

hol ásitó kunyhópalotánk
vár.
Gondjaimat a küszöbre
rakom,
keresek egy sarkot, s
fejem alá teszem
lány hangjaid párnáját,
vigyázz;
hazugságtüskék
ne sértsék,
hadd álmodjam tovább
az igazak álmát.

A költő önvallomása

Ikafalván (Háromszék m.) születtem 1928-ban. Elemi iskolába is itt jártam, majd a sepsiszentgyörgyi Református Székely Mikó Kollégiumban tanultam tovább 1940–44-ig.

Magyarországra kerültem 1947-ben. A csurgói Csokonai Vitéz Mihály Gimnáziumban érettségiztem 1950-ben.

Ősztöndíjjal felvettek az Eötvös Kollégiumba és a Budapesti Tudományegyetem Bölcsészettudományi Karára.

Ezzel a lehetőséggel nem éltem, hanem állást vállaltam a Kaposvári Járási Tanácsnál, mint népművelési előadó. Innen áthelyeztek a Népművelési Minisztériumba. Itt dolgoztam 1954-ig. Közben beiratkoztam a bölcsészkar levelező tagozatára. Miután a minisztériumból kiléptem, Csepelen vállaltam fizikai munkát a fűrócsögyárban. Munkám mellett végeztem a tanulmányaimat, az üzem kiváló dolgozója lettem közben. Ennek ellenére 1957 tavaszán felmondtak nekem, a kreált indok: „átszervezés” volt.

Ősszel leállamvizsgáztam, és nevelőként helyezkedtem el egy nyitott kapus javítóintézetben, a Szlávy utcai, illetve a Fővárosi Ifjúsági Nevelőotthonban. Innen 1961-ben a VI. kerületi Labda utcai általános iskolába kerültem tanítani. Társadalmi munkában megszerveztem a Nevelési Tanácsadót a kerületben. Közben elvégeztem az egyetemen a 3 éves történelem kiegészítő szakot, majd nappali szakon a pszichológiát.

Pszichológusként dolgoztam a Négy Évszak Társkereső Szolgálatnál az 1972–79 közötti időben. Ezután iskolai könyvtárosként és klubvezetőként visszatértem az oktatásba.

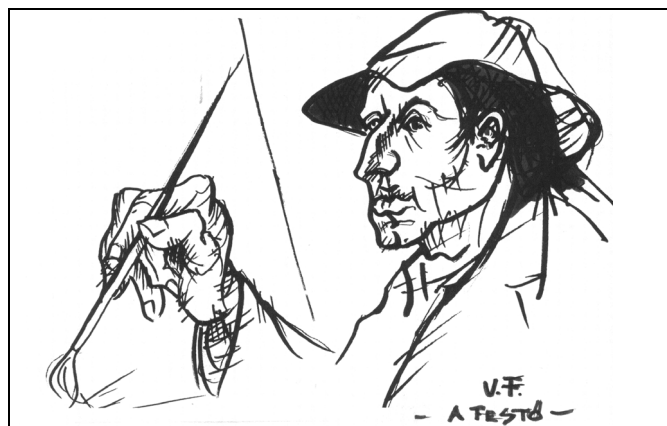
Nyugdíjasként tanítottam a Csete Balázs Közgazdasági Szakközépiskolában. Munkám során több jutalmazást és elismerést kaptam. Nős vagyok, van egy gyermekem. A magam lábán álltam 1947 óta, elég nagy kedvezmény volt a befogadó hazámtól, hogy ingyen tanulhattam, eltartatni nem akartam magam. Jóformán ezt ma szégyenkezve kell leírom.

Vörös Ferenc művésztanár

Vörös Ferenc művésztanár a Párkapcsolat címlapjainak és belső oldalainak régi illusztrátora, s rajzolója a Szívtársnak is. Az elmúlt több mint ötven évben festőművészként és grafikusként félszázánál több csoportos és csaknem 50 önálló kiállítása volt Szombathelytől Budapestig, Győrtől Szegeden át Ausztriáig.

Fő erőssége az akvarell. Képein figurális kompozíciók, karakteres portrék, hangulatos tájképek és úti élmények jelennek meg. Koloritja a posztimpresszionistákéra emlékeztet. Anyagszerűen megjelenített csendéletei, anatómiai hűséggel ábrázolt aktjai szerves részét képezik életművének. Mint jeles grafikus közel 80 könyvet – verses- és novelláskötetet, tankönyvet – illusztrált. Több mint 3500 grafikája jelent meg országos és megyei lapokban, szakfolyóiratokban. Alkotásai eljutottak az Amerikai Egyesült Államokba, Ausztriába, Ausztráliába, Hollandiába, Németországba, Franciaországba. Őt grafikája a Thyssen-Bornemisza gyűjtemény tulajdonát képezi.

Vörös Ferenc így vall önmagáról: „Sárváron születtem. A pécsi Tanárképző Főiskola elvégzése után tanítottam Bajánsenyén, majd Sárváron. 1984-től Szombathelyen, a Kanizsai Dorottya Gimnáziumban. Számos képzőművészeti kört vezettem. Félszázánál is több rajztanár, képzőművész tart elindító mesterének. Témaválasztásom: az ember és környezete.”

NAGY SZÜKSÉG LENNE OLYAN EMBEREKRE, MINT Ő VOLT

Dr. Rudas Imre, az Óbudai Egyetem rektora Feit Magdára emlékezik

Mindannyiunknak volt olyan tanítója, tanára, akinek arca talán már rég a múlt homályába veszett, de néhány szava, tette egy életre szóló iránytűt adott a kezünkbe tudásvágyból, emberségből. Olyan ajándék volt ez, ami sokkal drágább annál, hogy értékét pénzben mérhetnénk, és amiért csak a köszönet lehet elég nagy fizetség. Ezért minden számunkban helyt adunk a visszaemlékezésnek. Most dr. Rudas Imre, az Óbudai Egyetem rektora Feit Magdára, arra a pedagógusra emlékezik, akitől ő azt a bizonyos iránytűt megkapta.

Köszönöm, hogy *Feit Magdáról* beszélhetek, sajnos pár évvel ezelőtt eltemettük már – mondta dr. Rudas Imre, a Budapesti Műszaki Főiskolából a közelmúltban Óbudai Egyetemmé alakult intézmény frissen megválasztott rektora.

Feit Magdával a rektor még diákként a Bánki Donát Gépipari Műszaki Főiskolán találkozott, ahol első diplomáját szerezte. Mint mondta, ez egészen más közeget jelentett, mint a középiskola, kitárult számára egy olyan oktatási forma, amire mindig is vágyott. Ami igazán meglepte, hogy az érdeklődése a technikai dolgok mellett az elmélet felé fordult. Egyszer csak rájött, hogy nagyon jól megy neki a matematika.

Az emlékezést a rektor így folytatta:

„Mindezt kedvenc tanáromnak köszönhetem, rengeteget tanultam tőle mint

diák, és rengeteget tanultam tőle mint pedagógus is. Feit Magda az igazi, régi pedagógusgeneráció képviselője volt. Középiskolában, a Bánki Donát technikumában kezdett tanítani valamikor a 40-es évek végén. Később, bár nem végzett tudományos munkát, és nem voltak publikációi, mégis főiskolai docens lett. Azért, mert egyszerűen zseniális pedagógus volt. Ez nagyon komoly elismerés volt a tudományos háttérrel együtt.

Mélységesen elkötelezett volt a matematika és a hallgatóság iránt. Két dolog volt szent előtte, maga a matematika tudománya, hogy azt olyan precízen, ahogy azt tudni kell, mindenki tudja, és a másik, hogy a tudást számon is kérje. Ugyan kemény, komoly elvárásokat támasztó oktató volt, de mindent meg is tett azért, hogy diákjait felkészítse az általa elvártakra. Élete volt az oktatás.

Engem eleinte nem is tanított, csak amikor az első félévben az előadónk megbetegedett, ő helyettesítette. Olyan fantasztikus matematika-előadást tartott, hogy azt mondtam, hát ez gyönyörű tudomány! Hogy én ezt eddig miért nem vettem észre?!

Aztán kezdtem eljárni azokra a konzultációkra, amelyeket ő tartott, nála szigorlatoztam matematikából, és négyest kaptam, ami nagy szó volt, mert ötöst nem lehetett nála kapni.

Ő volt az, aki nagymértékben motivált engem abba az irányba, hogy a matematikát, illetve minden olyan műszaki

tudományt, amelyben a matematika alkalmazásai előkerültek, megszerettem. És ez a szeretet odáig tartott, hogy amikor befejeztem a főiskolát, az ELTE-n alkalmazott matematikát kezdtem tanulni. És hogy a Feit-féle felkészítés milyen jó volt, azt bizonyítja, hogy Vörös Diplomával végeztem, úgy, hogy hat év helyett öt év alatt fejeztem be a tanulmányaimat.

A Bánki Donát Főiskolán – ahol már akkor is dolgoztam – matematikaoktató lettem. Így lett Magda a kollégám és a főnököm. Pont hozzá kerültem, éveken keresztül ő volt a tantárgy előadója, én voltam a gyakorlatvezetője. Azt kell hogy mondjam, ez alatt az idő alatt még sokkal, de sokkal többet tanultam tőle.”

Végül a rektor hozzátette: az oktatásban ma is borzasztó nagy szükség lenne az olyan emberekre, mint amilyen Feit Magda volt. Olyanokra, akik egész személyes példamutatásukkal, az oktatott tárgyhoz való hozzáállásukkal válnak hiteles emberekké. Olyan oktatók kellene, akikben azt látja a hallgató, hogy szeretik azt, amit csinálnak, hogy a szívüket adják érte, és nem azért buktatják meg a diákot, mert rosszkedvük van, vagy mert lenézik, hanem azért, mert annak az elvárásnak, amit ők támasztottak, nem felelt meg. Ám a maguk részéről mindent megtettek azért, hogy a hallgató ennek az elvárásnak meg tudjon felelni.

Magda ilyen tanár volt – jegyezte meg.

Millei Ilona

„A víz persze nem csak arra való hogy vizet igyunk”

A VÍZ ISTEN BECSÉS AJÁNDÉKA, BESZÉLJ RÓLA!

Marcello D'Orta több mint tíz évig tanítóként dolgozott Nápolyban, s ezalatt 10-12 éves gyerekek színes, bámulatos nyelvtani hibákkal és önkéntelen humorral teli dolgozatait gyűjtötte egybe. Az ősi bölcsességet és szemtelen derűt tartalmazó írásokat könyvsorozatban adta ki. Az alábbi az „*En reméljük megúszom*” címűből való. A hibákat és a botorságokat is zseniálisan ültette át magyar nyelvre Magyarósi Gizella. A fordítást betűhíven közöljük.

A friss víz.

A víz Isten ajándéka: tudom hogy friss amikor esik, amikor jön lefelé a pataokban, a forrásból, és vizet képez. A tenger, a folyók, a tengerek, a tavak, a vizesések, a Pó, ez mind víz!

Vízből nyerik az áramot. A vízipari művek befogják a vizet és fény, kályha, áramszedő, tévé, lámpa lesz belőle, de az mind víz.

Ha Jézus nem küldene vizet, baj volna. A növények megtetvesednének, a fák lekókkadnának, szomjas a föld, az állatok megdöglénének, én meghalnék.

A víz persze nem csak arra való hogy vizet igyunk, mosakodni is lehet vele:

1. arcot
2. retkes lábat
3. haját
4. egész testet

azután autómosásra is jó a kocsinak, meg térszűrésre, borotválkozásra és szódabikarbónához.

A víz Isten ajándéka, de Calabriában nyáron sosincs.

A PEDAGÓGUSOK SZAKSZERVEZETE ELVÁRÁSAI AZ ÚJ KORMÁNNYAL SZEMBEN

A Pedagógusok Szakszervezete mindig a politikai pártoktól való függetlenségének megőrzésére törekedett, s ezen az elkövetkezendő időszakban sem kíván változtatni. Továbbra is konstruktív együttműködésre törekszik a hatalmon lévő pártokkal és ellenzékkel, támogat minden politikai erőt, ha az a PSZ által képviselt értékekkel azonosul, azok megvalósításáért partnerséget vállal szervezetünkkel.

A PSZ a munkavállalói, szakmai, tanulói és a nyugdíjasérdekek képviselőjekor elsősorban továbbra is az eredményes tárgyalásokra, megállapodásra törekszik.

A Pedagógusok Szakszervezete elvárja az új kormánytól, hogy tegyen meg mindent:

- Ø a társadalom megosztottságának a csökkentéséért,
- Ø a gazdaság helyzetének javításáért,
- Ø az államháztartás valós reformjáért.

Érdekegyeztetés, szociális párbeszéd

A Pedagógusok Szakszervezete elvárja az új kormánytól:

- A társadalmi párbeszéd fontosságának elismerését.
- Az EU-s normák alapján rendezett munkaügyi kapcsolatok működtetését, valódi érdekegyeztetést minden szinten.
- A szociális párbeszéd jogszabályban garantált intézményrendszerének érdemi működtetését.

A közoktatás átalakításával összefüggésben

A Pedagógusok Szakszervezete elvárja az új kormánytól az oktatás, nevelés, képzés, kutatás társadalmi fontosságának az elismerését. Az érdekeltek bevonásával hosszú távú oktatáspolitikai koncepció kialakítását. Az állam egyetemleges felelősségét kifejező és működési garanciát nyújtó oktatásfinanszírozást.

Ennek a kiszámítható és garanciákat is magában foglaló konszenzussal kialakított programnak segítenie kell:

- Az ország versenyképességének növelését, fejlődését.
- Stabil iskolaszervezetet és korszerű, megújuló ismeretek átadására alkalmas rendszer kialakítását.
- A tanulással – tanítással – neveléssel összefüggő, alkotmányos jogok teljes körű érvényesülését, az esélyegyenlőtlenségek fokozatos felszámolását.
- Hosszú távon stabil jogi szabályozást a közoktatásban.
- A gyermekvédelmi gondoskodásban részesülő és a sajátos nevelési igényű gyermekek problémáinak megoldását.
- Az iskolai agresszió elleni hatékony fellépést és intézkedést.
- A közoktatásban dolgozók adminisztrációs terheinek további jelentős csökkentését.
- Korszerű szakképzést – a köz- és felsőoktatáshoz szervesen kapcsolódó intézményrendszer megteremtését.

Foglalkoztatáspolitikai

A Pedagógusok Szakszervezete elvárja az új kormánytól az oktató-nevelő munka társadalmi jelentőségének elismerését.

A pedagóguspálya presztízsének visszaállítását. A pedagógusok élet- és munkakörülményeinek javítását.

- A minőségi oktatáshoz szükséges, szakmailag kimunkált létszámstruktúra kialakítását.
- A foglalkoztatás stabilitásának és hosszú távú biztonságának megteremtését.
- A pedagógusképzés és továbbképzési rendszer korszerűsítésének folytatását.
- A továbbképzési és átképzési lehetőségek bővítését, finanszírozási keretének növelését.
- A pedagóguséletpálya-modell kidolgozását és bevezetését.
- Az uniós mércéhez igazodó élet- és munkakörülmények biztosítását.
- A pedagógusok és a nevelő-, oktatómunkát közvetlenül segítő alkalmazottak, munkavállalók nyugdíjba vonulási korhatárának rugalmassá tételét.

Bér- és keresetpolitika

A Pedagógusok Szakszervezete elvárja az új kormánytól a minőségi színvonal megőrzése és továbbfejlesztése érdekében a közoktatásban foglalkoztatottak keresetének javítását. Ezért követeljük:

- Az oktató-nevelő munka társadalmi jelentőségét elismerő, tisztességes megélhetést nyújtó béreket.
- A ciklus végére az EU-s kereseti átlag megközelítését segítő bérrendszer kialakítását:
 - o bértábla-korrekciót, újabb fizetési fokozatokkal való kiegészítést,
 - o a pótlékok emelését,
 - o a minőségi munka elismeréséhez szükséges források jelentős bővítését,
 - o a közoktatásban dolgozók egységes béren kívüli juttatási rendszerének (cafetéria) kialakítását, bevezetését.
- Ágazati kollektív szerződés kidolgozását, bevezetését.